

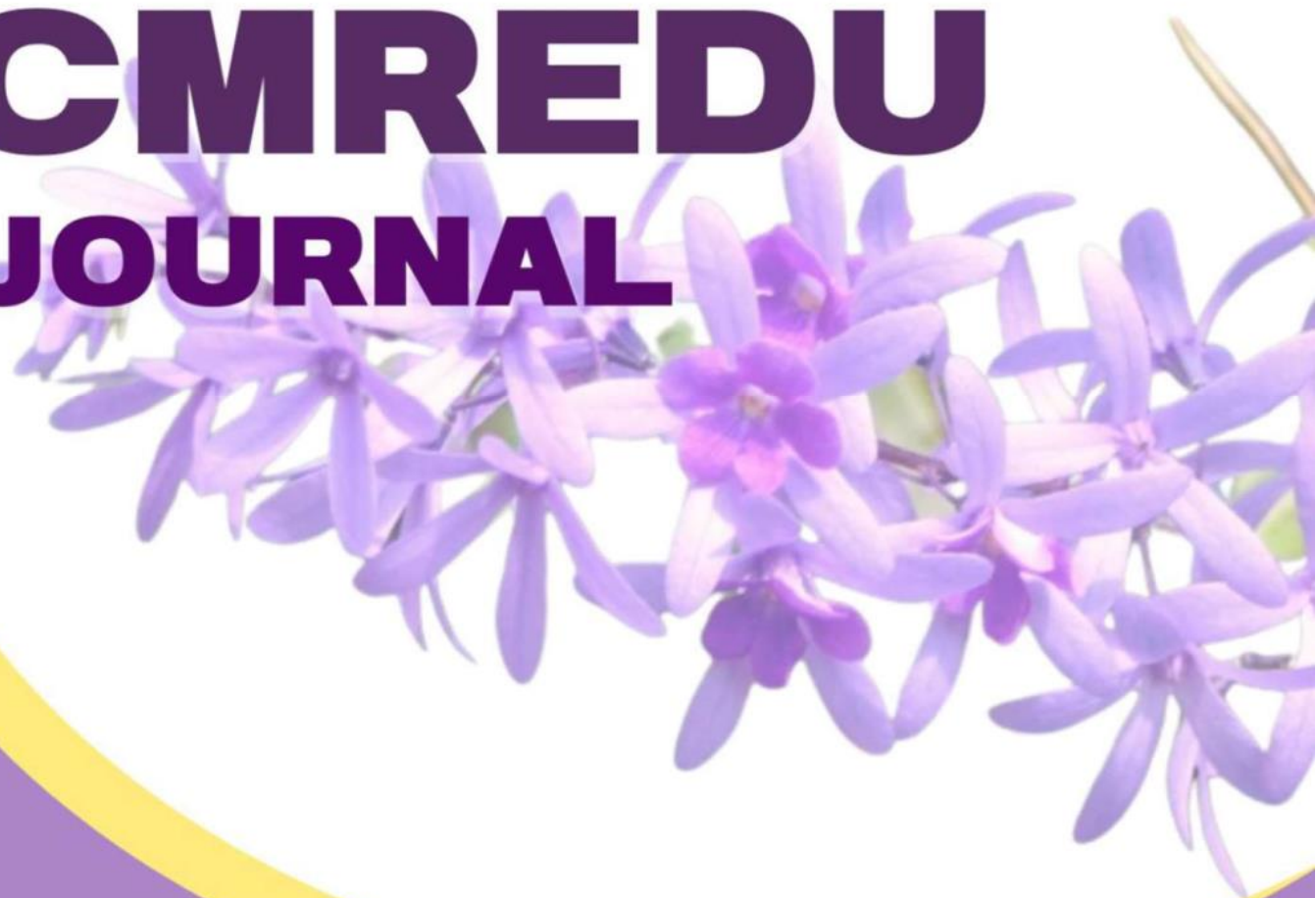
Chiang Mai Rajabhat Education Journal

วารสารศาสตร์ ราชภัฏเชียงใหม่

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2567

Vol.3 No.1 January-April 2024

CMREDU JOURNAL

ISSN : 2821 - 9961 (ONLINE)

วารสารครุศาสตร์ ราชภัฏเชียงใหม่

Chiang Mai Rajabhat Education Journal

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2567

Vol.3 No.1 January-April 2024

ISSN 2821-9961 (Online)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศูนย์แม่ริม
เลขที่ 180 หมู่ 7 ถนนโชตนา (เชียงใหม่-ฝาง) ตำบลชี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 50180
<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/cmredujo>
Email: edu.cmru.journal@g.cmru.ac.th

วารสารครุศาสตร์ ราชภัฏเชียงใหม่

Chiang Mai Rajabhat Education Journal

วัตถุประสงค์และขอบเขตการตีพิมพ์

วารสารครุศาสตร์ ราชภัฏเชียงใหม่ (Chiang Mai Rajabhat Education Journal) เป็นวารสารที่เผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัย รวมถึงเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพทางด้านครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความที่ส่งมาตีพิมพ์จะได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาที่อย่างน้อย 3 คน (Double-blind peer review) ผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ประเมิน ผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้แต่ง

ประเภทของบทความ

บทความต้องมีประเด็นที่น่าสนใจศึกษาทางด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา พลศึกษาและนันทนาการ คอมพิวเตอร์ศึกษา เกษตรศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีศึกษา ดนตรีศึกษา นาฏศิลป์ ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ศิลปศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป การศึกษาพิเศษ จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรและการสอน บริหารการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา การวัดและประเมินผลทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และหรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษา

บทความที่รับ ได้แก่ บทความวิชาการ และบทความวิจัย

ภาษาที่รับตีพิมพ์

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

กำหนดการเผยแพร่

วารสารตีพิมพ์ 3 ฉบับต่อปี (ราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย.

ฉบับที่ 2 พ.ค.-ส.ค.

ฉบับที่ 3 ก.ย.-ธ.ค.

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เยี่ยมลักษณ์ อุดาการ

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิพินต์ สุขบุญพันธ์

รองคณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรทัย อินตา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สมเกตุ อุทธโยธา

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกกุล

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรพร เลอศิลป์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ ลือนาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ชมภูคำ

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ บุตรกัตถ์บุญ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.พิทยาภรณ์ มานะจุติ

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์ ยุพิน อินทะยะ

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์ ธีรวัฒน์ ตันทนิส

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ เขียนงาม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนมน สุขวงศ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ เตชะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุไรวรรณ หาญวงศ์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรตี เอกรณรงค์ชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักริน ด้วงคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพันธ์ ลาภรัตนทอง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์กร จันทราช

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล รอดเนียม

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชุมพร

อาจารย์ ดร.อัจฉริยา กลียะพัท

วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ

ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

รองศาสตราจารย์ อธิสร เลอศิลป์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนีย์ บุญแรง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินทร์นิศา ปัญจจริยะกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน แสนใจพรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์ ดร. ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.รัตนวัชร เพ็ญรัตนศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์ ว่าที่ ร.ต.โกวิท จอมคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์ชัชววรรณ ต๊ะผัด	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์วราพร บุญยวงศ์วิวัชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์ปิยะณัฐ จันทะคาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์อังคณา ลังกาวงค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อาจารย์พิมพ์พัญ ทองกิ่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ประสานงาน

นายสุรชาติ ถึงกาศ
นางฐิตินันท์ เขียวนิล
นายปรัชญารัก เวียงสงค์
นายสมเด็จ ภิมาญกุล
นางสาวเกศรินทร์ สิทธิวัฒน์
นายสุเทพ ไชยวุฒิ
นายวสันต์ ศรีอินตะ
นางอุบล มาตัน

สารบัญ

สารบัญ.....	ฉ
แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ Modern Approaches to Learning Management and Promoting Happiness in Learning อาทิตย์ ชาวคำ รณชิต อภัยวาทีนวิชา กรพิพัฒน์ นิพิฐพนธ์ นันทะวงศ์ Artid Saokham, Ronnachit Apaivatin, Wichaya Khornpipat, Nipitpon Nanthawong.....	1
ความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน Needs for Curriculum Administration Focusing on Student Learning Outcomes in Lamphun Municipal Schools ทัชชชา ปัญญารัตน์ อีรพงษ์ ทาปัญญา Tatchtacha Panyarat, Teerapong Tapanyo.....	17
ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาวิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) The Results of Learning Management by Using the Task-based Learning Model on Academic Achievement and Higher Thinking Skills Processes of Students in Grade 5, Science Subject Technology (Computational Science) พิสิฐศักดิ์ ดวงพรหม Phisitsak Duangprom.....	37
การพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทานสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับ ก่อนชั้นประถมศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด The Development of Readiness for Mathematics through Storytelling for Learners with Intellectual Disabilities in the Pre-Primary Level at Special Education Center Roi Et Province จิราพร ฤกษ์ยาม ปาริชาติ ประเสริฐสังข์ Jiraporn Luchairam, Parichart Prasertsang.....	53

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ
ห้องเรียนกลับด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

The Development of Performance Skills on Standard Classical Thai Dance by Using
Video together with Flipped Classroom for Prathom Suksa 5 Students, Baanrimtai School

กิตติยา จารุจินดา วีระศักดิ์ ชมภูคำ

Kittiya Jarujinda, Weerasak Chomphucome.....71

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ.....89

แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ Modern Approaches to Learning Management and Promoting Happiness in Learning

อาทิตย ซาวคำ¹ รณชิต อภัยวาทีน² วิชยา กรพิพัฒน์³ นิพิฐพนธ์ นันทะวงศ์⁴
Artid Saokham¹ Ronnachit Apaivatin² Wichaya Khornpipat³ Nipitpon Nanthawong⁴

(วันรับบทความ 15 ตุลาคม 2566, วันแก้ไขบทความ 14 พฤศจิกายน 2566, วันตอบรับบทความ 14 ธันวาคม 2566)

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) นำเสนอการจัดการเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กระทบต่อความสุขในการเรียนรู้ และ 2) แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ที่เน้นการสร้างสรรค์ซึ่งสามารถส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคแห่งกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แนวใหม่เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนส่งเสริมความรู้ในการเรียนรู้ได้โดยให้ผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อที่สนใจ ตั้งเป้าหมายที่เป็นจริง ค้นหาวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม ใ้รางวัลตนเอง และมีชุมชนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กระทบต่อความสุขในการเรียนรู้ ได้แก่ เทคโนโลยี โลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจ และประชากรที่เปลี่ยนไป ควรใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่เพื่อส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคแห่งกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน ลงมือปฏิบัติ เน้นการแก้ปัญหา และใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้แนวใหม่เป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเป็นนวัตกรรม มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 และมีความสุขในการเรียนรู้

คำสำคัญ: การเรียนรู้แนวใหม่ ความสุขในการเรียนรู้ ผู้เรียนยุคใหม่

¹ นักศึกษาปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, artid.sk@gmail.com

Ph.D. student, Faculty of Education, Silpakorn University.

² นักศึกษาปริญญาเอก วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, teammy49@gmail.com

Ph.D. student, School of Education, Phayao University.

³ อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, wichaya.educsu@gmail.com

Lecturer, Faculty of Education, Silpakorn University.

⁴ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, atthaporn.rack@gmail.com

Lecturer, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University.

Abstract

The objectives of this article are 1) to present a new style of learning and promote happiness in learning; Trends of world change that affect happiness in learning and 2) new learning management approaches that emphasize creativity that can promote happiness in learning for learners in an era of rapid change. The results of the study found that the new learning style is a creative learning arrangement. Teachers promote knowledge in learning by allowing students to choose topics of interest. Set realistic goals Find the right learning method Reward yourself and has a learning community Taking into account the changing trends in the world that affect the happiness of learning, including technology, globalization, the economy, and changing populations. New learning management methods should be used to promote happiness in learning for learners in an era of rapid change. It organizes learning through creative learning, giving students opportunities to work together, hands-on, emphasizing problem solving, and using assessment for learning. These new learning styles is an important part in helping teachers design and organize learning activities to encourage students to be innovators Have citizenship in the 21st century and happiness in learning.

Keywords: Modern Learning, Happiness in Learning, New Generation Learners

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกยุคปัจจุบัน เป็นความเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนและคาดเดาได้ยาก การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการศึกษามาก การศึกษาต้องเผชิญกับโลกที่ระบบต่าง ๆ มีแนวโน้มจะพังทลาย เข้าใจข้อมูลยากขึ้น ดังที่ LLYC (2022) กล่าวว่าโลกแห่ง BANI (BANI World) เป็นโลกที่มนุษย์ชาติต้องดำเนินชีวิตอย่างพลิกผันและผันผวน (Disruptive Change) ไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ ซึ่ง Cascio (2022) กล่าวถึงโลกแห่ง BANI ไว้ว่าเป็นโลกที่เปราะบาง (B - Brittle) ทุกอย่างเต็มไปด้วยความกังวล (A-Anxious) นำไปสู่ความลังเล ไม่กล้าตัดสินใจ หากเกิดความผิดพลาดในการดำเนินงานบ่อยหรือประสบกับปัญหาซับซ้อนเกินกว่าจะรับมือ อาจนำไปสู่สภาวะความสิ้นหวังจนเกิดสถานการณ์วิกฤต ทั้งยังเป็นโลกที่คาดเดาได้ยาก (N-Nonlinear) ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นเส้นตรง เป็นลักษณะที่สาเหตุและผลลัพธ์ไม่สัมพันธ์กันและไม่สามารถคาดเดาแนวโน้มได้ สาเหตุเล็ก ๆ อาจจะนำไปสู่ปัญหาที่ใหญ่เกินคาดเดา อีกทั้งยังเป็นโลกที่เข้าใจยาก (I-Incomprehensible) การคาดการณ์อย่างทะลุปรุโปร่งหรือการวางแผนควบคุมให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นตามต้องการอาจจะทำได้ยากเพราะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษา โดยเฉพาะการเข้าถึงองค์ความรู้ของผู้เรียน

สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้เรียนรู้สึกไม่มั่นคงในองค์ความรู้ ค้นหาความหมายในการเรียนรู้ได้ยาก เมื่ออนาคตไม่แน่นอนอาจเป็นเรื่องยากที่จะเห็นความสำคัญที่ต้องใช้เวลาและความพยายามในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้ความสุขในการเรียนของผู้เรียนลดลง การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งสามารถทำได้โดยการออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ที่สำคัญผู้สอนต้องมีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาได้จากความพยายามและการฝึกฝน อีกทั้งเห็นความท้าทายอันเป็นโอกาสในการเติบโต แทนที่จะเป็นภัยคุกคาม (Smith, 2020) อีกประการหนึ่งคือการช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ผู้สอนต้องชี้ให้เห็นถึงการเชื่อมโยงการเรียนรู้เข้ากับเป้าหมายและคุณค่าในตัวเองของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเห็นว่าการเรียนรู้ของตนเองสัมพันธ์กับชีวิตของตนเอง ให้ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างมากขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนต้องช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับผู้อื่น ซึ่งทำได้โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน แบ่งปันความคิด และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Riel, 2022) การจัดการเรียนรู้อย่างกล่าวจึงจะถือเป็นการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ถือเป็นการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ที่ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างมีความสุขในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างซับซ้อน

การเรียนรู้แนวใหม่จึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนยุคใหม่ โดยเฉพาะการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Creative Learning) ที่ถือว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ดังที่ วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563) กล่าวว่าการศึกษาเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคิดแบบสร้างสรรค์ และการคิดแบบเติบโตของผู้สอนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้เชิงลึก กล่าวคือ ความรู้ที่ชัดเจน ลึกซึ้ง และ

แจ่มแจ้ง เปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง สนับสนุนให้นำพลังความคิด และพลังสร้างสรรค์ (Creative Power) ในตนเองออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีความสุขทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เป็นการเรียนรู้แนวใหม่ที่มีลักษณะเป็นกระบวนการการเรียนรู้ในการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ (Creative Activities) โดยมีผู้สอนเป็นโค้ช (Coach) ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มอบความรักความเอาใจใส่ (Care) ให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความคิดที่มีคุณค่าของทุกคนมาร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ต่อยอดขยายให้เกิดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก สามารถสร้างองค์ความรู้และนำเอาออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้อย่างมีความสุข ซึ่งความสุขในการเรียนรู้จะเป็นประเด็นสำคัญของพื้นฐานการเรียนรู้ทั้งหมด ใน การที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์กับยุคปัจจุบันและอนาคต คือเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจ ใฝ่ใจ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริงได้อย่างเข้าใจ เข้าถึง และสามารถพัฒนาจนเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์และมีคุณค่าได้ในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดนิ่ง

ในบทความเรื่อง “การเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้” จึงต้องการนำเสนอ การเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ โดยเฉพาะ “การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์” กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กระทบต่อความสุขในการเรียนรู้ และ “แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ที่เน้นการ สร้างสรรค์” เพื่อขยายองค์ความรู้ใหม่ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้น กระบวนการให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่มีคุณค่าในโลกที่มีความท้าทายใหม่ ๆ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นสิ่ง สำคัญที่ผู้สอนจะต้องส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเป็นนวัตกรรม มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 และที่สำคัญคือ ผู้เรียน “มีความสุขในการเรียนรู้”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอการเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ กระแสการเปลี่ยนแปลง ของโลกที่กระทบต่อความสุขในการเรียนรู้
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ที่เน้นการสร้างสรรค์ซึ่งสามารถส่งเสริมความสุข ในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคแห่งกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้

การเรียนรู้แนวใหม่ (Modern Learning) ตั้งอยู่บนฐานแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง (Learner-Centered) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 การ เรียนรู้แนวใหม่จึงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ การเรียนรู้แบบ บูรณาการ (Integrated Learning) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (Flexible Learning) ดังที่สมชาย ปรินาวิทย์ (2563) กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แนวใหม่คือ การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมใน การเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง และสะท้อนการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงการเรียนรู้อย่างมี

ส่วนร่วม โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ (Hands-on) ทดลอง (Trial and Error) และทำงานร่วมกัน (Collaborative Learning) ทั้งนี้ สำนักวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2564) กล่าวถึงการเรียนรู้แนวใหม่ว่าควรเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจโลกรอบตัวได้อย่างรอบด้าน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้อภิสิทธิ์ ทองอินทร์ (2564) ยังเสนอว่าต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบยืดหยุ่น ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนเองสะดวกได้ เช่น การเรียนรู้แบบออนไลน์ การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid Learning) หรือการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว เช่น การเรียนรู้ด้วยเกม (Gamification) การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality) การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) การเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Flipped Learning) การเรียนรู้แนวใหม่เป็นแนวทางการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร และทักษะการปรับตัวอย่างยืดหยุ่น (Resilience Skill)

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้แนวใหม่ เป็นการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ที่เน้นกระบวนการของการเรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดนอกกรอบ และคิดหาวิธีการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ เกิดทักษะที่มีคุณค่าในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สามารถดำรงตนอยู่ในสถานการณ์ท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสำคัญอย่างมากในศตวรรษที่ 21 ดังที่ ELM Learning (2021) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้แนวใหม่ที่เป็นการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) **พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ** เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและหาทางออกใหม่ ๆ ที่เป็นนวัตกรรมได้ 2) **พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา** เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถระบุปัญหาและหาทางออกที่สร้างสรรค์ได้ 3) **เพิ่มความมั่นใจในตนเอง** การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จะช่วยให้ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะเชื่อมั่นและความสามารถของตนเอง 4) **เพิ่มพูนทักษะทางสังคม** ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีและทำงานร่วมกันในกิจกรรมต่าง ๆ และ 5) **ส่งเสริมความรักในการเรียนรู้** ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่แสวงหาความท้าทายและโอกาสใหม่ ๆ อยู่เสมอ

การเรียนรู้แนวใหม่ที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สามารถจัดได้หลากหลายวิธี ซึ่งไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2559) กล่าวว่าวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จะเน้นให้ผู้เรียนเกิดผลิตภาพ (Productivity) มีการกำหนดแนวทางและเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้โดยเน้นที่คุณลักษณะพึงประสงค์ ดังนี้ 1) ผู้ดำรงตนอย่างชาญฉลาด (Smart Consumer) 2) ผู้ปรารถนาเรื่องด้านความคิด (Break-Through Thinker) 3) ผู้โอบอ้อมอารีต่อสังคม (Social Concern) และ 4) ผู้มีความภาคภูมิใจในชาติ (Thai Pride) คุณลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับรูปแบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ Resnick (2017), ศิริสุกร ศิริโชคชัยตระกูล (2564), วิชัย วงศ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา (2563) และชรินทร์ มั่งคั่ง (2564) กล่าวไว้ตรงกันคือ 1) รูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 2) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

สรุปได้ว่าการเรียนรู้แนวใหม่ เป็นการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ที่มีกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการสร้างสรรค มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญที่นักวิชาการด้านการศึกษามีความเห็นตรงกัน ได้แก่ 1) รูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม 2) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน โดยใช้ร่วมกับเทคโนโลยี ซึ่งการจัดการเรียนรู้แนวใหม่หรือการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์นี้ จะเป็นการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อการผลิตผู้เรียนในสถานการณ์ปัจจุบันที่พลิกผันซับซ้อนเช่นปัจจุบัน เนื่องจากเป็นเน้นส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าเสี่ยง ทำหาย ลองทำสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างมั่นใจ ผู้เรียนจะสามารถก้าวออกจากพื้นที่เดิมสู่พื้นที่ใหม่ อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งการทำงานร่วมกันเป็นทักษะอันมีค่าที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกันและกัน สามารถร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกัน ประการสำคัญการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ยังช่วยส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี นอกจากการส่งเสริมผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนยังต้องมีบุคลิกที่เป็นแบบอย่างในการคิดสร้างสรรค์ และกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ร่วมกับผู้เรียนได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร สามารถควบคุมบรรยากาศการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น อ่อนน้อม ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและอิสระ โดยเฉพาะข้อคิดเห็นเชิงบวกถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ แสดงออกถึงการยินดีกับความสำเร็จของผู้เรียน สิ่งนี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกภูมิใจ และเห็นคุณค่ากับตัวเอง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ต่อยอด

ผู้เขียนขอเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ที่น่าสนใจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนดังต่อไปนี้ 1) จัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการสร้างสรรค ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีวิจัยเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นต้น 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน เป็นแนวทางที่เชื่อมโยงกับการแก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันให้สมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการสื่อสาร ผู้เรียนจะได้แบ่งปันความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงทัศนคติและทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อหาทางออกร่วมกันในทิศทางเดียวกัน 3) ใช้กิจกรรมแบบลงมือปฏิบัติ จะช่วยให้ผู้เรียนได้สำรวจแนวคิดในลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมผู้เรียนสืบค้น ค้นคว้า ทดลอง รวบรวมข้อมูล ได้ผลลัพธ์ที่มีเหตุผล สามารถพิสูจน์ได้ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 4) เน้นการแก้ปัญหา โดยมุ่งให้ผู้เรียนแก้ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งผู้เรียนต้องใช้การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน และ 5) ใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) เป็นการประเมินตามสภาพจริง มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนมากกว่าการตัดสินผลการเรียน ผู้สอนควรผลสะท้อนกลับอย่างทันท่วงที โดยใช้หลักการประเมินเพื่อการเรียนรู้ทั้งที่เป็นประเมินแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจ 2 จุดเน้นสำคัญ คือ (1) จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของผู้เรียน และ (2) สิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนต้องทำเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

จากที่ผู้เขียนได้เสนอวิธีการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ทำให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เป็นการส่งเสริมทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในการพัฒนาแห่งโลกปัจจุบัน การส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ใน

การจัดการเรียนรู้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้สามารถประสบความสำเร็จได้ในอนาคต เนื่องจากมีนวัตกรรมมากขึ้น เกิดความคิดใหม่ ๆ และการสร้างสรรค์อย่างไม่หยุดนิ่ง เกิดผลิตภัณฑ์ บริการ และแนวทางใหม่ ๆ ซึ่งผู้เรียนควรได้รับการสนับสนุน เพื่อที่จะสามารถตัดสินใจและสามารถเพิ่มผลผลิตที่มีความยืดหยุ่น สามารถฟื้นตัวจากความพ่ายแพ้ และความท้าทาย ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตมากขึ้น แสดงออกในด้านที่ดีมากขึ้น อันส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขและความสมหวังในชีวิต มีความเห็นอกเห็นใจที่เพิ่มขึ้น และสามารถเข้าใจ ชื่นชมมุมมองของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น และสังคมเกิดความรักที่กลมเกลียวกัน

กล่าวโดยสรุปว่าการเรียนรู้แนวใหม่ต้องสามารถช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้มากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้รับโอกาสในการสำรวจความคิดและความสนใจของตนเอง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วม และมีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหา และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ก็จะมีเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง อีกทั้งยังพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้ ผู้เรียนก็จะมี ความพอใจและมีความสุขในการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จึงเหมาะสมที่จะเป็นการเรียนรู้ที่ประโยชน์และเหมาะสมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุขในการเรียนรู้

แนวคิด ทฤษฎี และปรัชญาการศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้แนวใหม่

ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าการเรียนรู้แนวใหม่เป็นการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่า การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นฐานคิดที่สำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ดังที่ Cambridge Assessment International Education [CAIE] (2019) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก โดยเฉพาะการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการสร้างสรรค์ เป็นการเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นโค้ช ดูแลและสนับสนุนความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยระบุและตั้งปัญหา วิเคราะห์หลักฐาน เชื่อมโยงหลักฐานกับความรู้ที่มีมาก่อนจนสามารถสรุปและสะท้อนในสิ่งที่ผู้เรียนค้นพบ ดังที่ศิริวรรณ วนิชวัฒนวรชัย (2566) กล่าวว่า เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติโดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างแรงบันดาลใจให้คำปรึกษา โดยทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ เข้าใจในตนเอง เกิดการคิดขั้นสูง มีสติปัญญา คิดวิเคราะห์ สามารถสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้

นอกจากนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการระดมความคิด (Brainstorming) ถือเป็นทฤษฎีที่เน้นการระดมความคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยผู้เรียนจะร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาหรือหัวข้อที่กำหนด โดยไม่มีการตั้งข้อจำกัดใด ๆ ความคิดที่ออกมาอาจดูแปลกใหม่หรือไม่มีสาระ แต่สิ่งสำคัญคือต้องไม่ตัดสินความคิด นั้น ๆ ก่อนที่จะนำไปสู่กระบวนการพัฒนาต่อ ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างสร้างสรรค์และกล้า

แสดงออก ดังที่ Smith (2019) แสดงพรรณนาเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบการระดมความคิดว่า ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของเรียนเพื่อให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาหรือหัวข้อที่กำหนด โดยไม่มีการตั้งข้อจำกัดใด ๆ โดยผู้สอนจะคัดเลือกความคิดที่เป็นไปได้และเหมาะสม ซึ่งให้ผู้เรียนได้นำเสนอความคิดที่ผ่านการคัดเลือก อันจะช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดเชิงวิพากษ์ และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข สำหรับ **ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์นิยม (Constructivism)** จัดได้ว่าเป็นทฤษฎีที่รองรับการเรียนรู้แนวใหม่ได้เป็นอย่างดี ดังที่ CAIE (2019) กล่าวว่า เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนโดยผู้เรียนจะนำประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม สิ่งที่ประสบพบเจอในชีวิตประจำวัน รวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศมาเชื่อมโยงกับชุดความคิด ความเชื่อ ความรู้ความเข้าใจที่มีมาแต่เดิม สร้างเป็นความเข้าใจที่มีความหมายต่อตนเองขึ้นมาใหม่ ผู้เรียนอาจสร้างความหมายที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับชุดความรู้เดิม

อีกทั้ง **ทฤษฎีการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding)** สอดคล้องกับการเรียนรู้แนวใหม่อย่างมาก เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงแนวทางในการสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดและทำงานร่วมกันเพื่อไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนรักษาความรู้และทักษะใหม่ ๆ ในขณะเดียวกันก็พยายามผลักดันให้ผู้เรียนรู้ชุดความรู้หรือทักษะเก่า ๆ ออกไป เพื่อที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาด้วยตนเองอย่างอิสระมากขึ้น ที่สำคัญอยู่ภายใต้ **ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressive Education)** ดังที่ นิภาพร กุลสมบุรณ์ และสุวิมล ว่องวานิช (2565) กล่าวว่า เป็นปรัชญาการศึกษาที่ให้ความสำคัญในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล มีเป้าหมายสำคัญคือเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงและสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต เน้นวิธีการเรียนแบบแก้ปัญหาหรือการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ มีความเชื่อว่าการศึกษาคือชีวิต การเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง และสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายเพื่อความเจริญงอกงามของผู้เรียนและสังคม ตลอดจนเชื่อมั่นในศักยภาพของผู้เรียนทุกคน

สรุปได้ว่าแนวคิด ทฤษฎี และปรัชญาการศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้แนวใหม่ ได้แก่ แนวคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการระดมความคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบการสร้างสรรค์นิยม ทฤษฎีการเสริมต่อการเรียนรู้ และปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม จึงทำให้เห็นถึงแนวทางและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้และเรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าในสถานการณ์ที่พลิกผันซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวนดังเช่นยุคปัจจุบัน

การส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้

ความสุขในการเรียนรู้ คือสภาวะของความเป็นอยู่ที่ดีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นความรู้สึกเพลิดเพลิน พึงพอใจ และผูกพัน ผู้ที่มีความสุขในการเรียนรู้มีแนวโน้มที่จะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ ยินยอมในการเผชิญกับความท้าทาย และจะแสวงหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ (Krystal, 2015) การส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนนั้น มีนักวิชาการได้กล่าวถึงวิธีการและปัจจัยต่าง ๆ (Harackiewicz, Smith, and Priniski, 2016) เริ่มจากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในหัวข้อที่อยู่ในความสนใจเนื่องจากการศึกษาในหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจจะทำให้ผู้เรียนแสวงหาวิธีการเพื่อบรรลุเป้าหมาย

มีแนวโน้มที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ รู้จักสร้างความท้าทาย ผู้สอนต้องพยายามสร้างความท้าทายในการแสวงหาคำตอบ หรือผลลัพธ์ของงาน ผู้เรียนจะไม่รู้สึกจำเจหรือเบื่อหน่ายและเมื่อผู้เรียนได้รับความท้าทายก็จะส่งผลให้มีความสุขในการเรียนรู้ แต่ต้องไม่มากเกินไปจนความสามารถหรือสติปัญญาของผู้เรียนเนื้อหาต้องมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงในชีวิต ผู้สอนต้องจัดสาระเนื้อหาที่เห็นว่ามีเกี่ยวข้องเชื่อมโยงในชีวิตของผู้เรียน ทั้งที่เป็นสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม รวมถึงประสบการณ์ ผู้เรียนต้องเห็นว่าเนื้อหาที่ได้เรียนรู้มีความสัมพันธ์กับชีวิตของตน สามารถนำไปต่อยอดหรือใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ อีกทั้งยังต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคม ผู้สอนต้องหาวิธีการสนับสนุนผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทศณคติ เจตคติ และคุณค่าในชีวิตของผู้เรียน โดยได้รับจากเพื่อน ครอบครัว หรือผู้สอน โดยเฉพาะผู้สอนควรให้ความรัก ความอบอุ่น การดูแลช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร ที่สำคัญต้องจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงบวก นอกจากการสนับสนุนทางสังคมแล้ว การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญในการช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ ประกอบกับการให้กำลังใจเชิงบวกแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสุขในการเรียนรู้นั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ซึ่ง National Academies Press (2018) กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้เรียนที่จะเกิดความรู้ในการเรียนรู้ว่าผู้เรียนต้องได้เลือกหัวข้อที่สนใจ ผู้เรียนจะมีแรงจูงใจในการเรียนรู้และอดทนต่อความท้าทายอย่างมาก ได้ตั้งเป้าหมายที่เป็นจริง เมื่อผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่เป็นจริงได้ จะมีแนวโน้มที่จะรู้สึกถึงความสำเร็จและความพึงพอใจเมื่อสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งได้ค้นหาวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้เรียนเรียนรู้ต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากการอ่าน ในขณะที่บางคนเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากการฟังหรือลงมือทำ ผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และส่งเสริมให้ถูกทาง เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต้องรู้จักให้รางวัลตนเอง เมื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ ให้รางวัลตัวเองด้วยสิ่งที่ชอบ ซึ่งจะช่วยให้มีแรงจูงใจและพัฒนาผลงานต่อไปอย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญควรหาชุมชนการเรียนรู้ จะทำให้การเรียนรู้สนุกและคุ้มค่าเป็นอย่างมาก เมื่อได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นจึงพยายามค้นหาชุมชนการเรียนรู้ที่สนับสนุนและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่าการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้นั้น ผู้สอนต้องจัดเนื้อหาให้เชื่อมโยงในชีวิต ต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคม ให้ความเป็นกัลยาณมิตร และจัดระบบนิเวศการเรียนรู้เชิงบวก ผู้เรียนต้องได้เลือกหัวข้อที่สนใจ ค้นหาวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม รู้จักให้รางวัลตนเอง และหาชุมชนการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าความสุขในการเรียนรู้เป็นเป้าหมายที่สำคัญทั้งผู้เรียนและผู้สอน เมื่อผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ก็จะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในโรงเรียน การเรียนรู้ และในชีวิตมากขึ้นจะเห็นได้ว่าวิธีการ ปัจจัย และพฤติกรรมของการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังกล่าวสามารถส่งเสริมได้ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กระทบต่อการศึกษาส่งผลต่อความสุขในการเรียนรู้

โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการศึกษาก็ไม่มีข้อยกเว้น สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงได้ส่งผลต่อการศึกษาและการเรียนรู้ที่จะผลิตพลเมืองให้ตอบสนองต่อความต้องการของการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง OECD (2018), Zhang (2019), and Debétaz (2023) ได้เสนอกระแสการเปลี่ยนของโลกกับแนวโน้มการเรียนรู้ ประการแรกคือ **เทคโนโลยี** การเติบโตของความสามารถทางเทคโนโลยีในปัจจุบันมีสื่อและเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงผ่านทางอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีกำลังเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและแหล่งข้อมูลมากมายที่คนรุ่นก่อนไม่สามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะข้อมูลออนไลน์ เทคโนโลยีสามารถนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้หลายวิธี รวมถึงการเข้าถึงประสบการณ์การเรียนรู้แบบโต้ตอบ การเรียนรู้ส่วนบุคคล และการทำงานร่วมกันสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อทำงานร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ สร้างและแบ่งปันผลงานของตนเองได้โดยสะดวก นอกจากนี้ คือ **โลกาภิวัตน์** กระแสโลกาภิวัตน์ได้เปลี่ยนวิธีการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับวัฒนธรรมและมุมมองที่แตกต่างกัน สิ่งนี้สามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนามุมมองที่เป็นสากลและเข้าใจโลกรอบตัวได้ง่าย อีกทั้ง **เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง** ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากส่งผลต่อการเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะใหม่ ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนต้องสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และมีความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงสามารถสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมได้ ต้องมีความเป็นนวัตกรรม เพื่อที่จะประสบความสำเร็จต่อความต้องการของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะ **ประชากรที่เปลี่ยนแปลง** จำนวนของประชากรในโลกนี้มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการเรียนรู้โดยกำหนดให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคน โดยไม่คำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียน ซึ่งหมายความว่าโรงเรียนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมมากขึ้นและให้การสนับสนุนผู้เรียนจากวัฒนธรรมและภูมิหลังที่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการศึกษาด้านกระแสการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ มีความซับซ้อนและท้าทาย แต่ก็มอบโอกาสสำหรับการพัฒนานวัตกรรมและการปรับปรุง แก้ไข รวมถึงการต่อยอดได้ ในขณะที่โลกพัฒนาก้าวไปข้างหน้า สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ และสร้างความมั่นใจให้กับการศึกษาเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสูงได้อย่างมีความสุข การคำนึงถึงความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

อย่างไรก็ตาม การแข่งขันที่เพิ่มขึ้นสำหรับงานและการศึกษาที่สูงขึ้นอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเครียดและวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของตนเองนอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีในการศึกษาที่แพร่หลายอาจทำให้ผู้เรียนติดต่อกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นในระดับส่วนตัวมากขึ้น การมุ่งเน้นในการทดสอบมาตรฐานอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าได้เรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ แต่เพื่อผลการเรียนที่ดี ซึ่ง School of Education Online Programs (2020) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกสามารถลดความสุขในการเรียนรู้ว่ามาจากการแข่งขันของงานและการศึกษาระดับสูงที่เพิ่มขึ้น ในเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน มีการแข่งขันหางานและการศึกษาระดับสูงมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา สิ่งนี้อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเครียดและวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของตนเองมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้ความสุขในการเรียนรู้ลดลง รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาอย่างไร้ขีดจำกัด ความสามารถของเทคโนโลยีถึงแม้ว่าจะเป็นเครื่องมือที่ยอดเยี่ยมสำหรับการเรียนรู้ แต่ก็อาจทำให้ไขว่ขว้าได้เช่นกัน เมื่อผู้เรียน

ได้รับการแจ้งเตือนจากโทรศัพท์ หรือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง อาจเป็นเรื่องยากสำหรับผู้เรียนที่จะมีสมาธิกับการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้มีความสุขในการเรียนรู้ลดลงได้ และ **การให้ความสำคัญกับการทดสอบมาตรฐานมากขึ้น** สำหรับการทดสอบมาตรฐานใช้เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อาจเป็นสาเหตุของความเครียดและความวิตกกังวลสำหรับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนถูกทดสอบอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้การเรียนรู้รู้สึกเหมือนเป็นงานประจำและหน้าที่ที่ต้องทำ แทนที่จะเป็นประสบการณ์ที่สนุกสนาน ส่งผลกระทบกับความสุขในการเรียนรู้ได้

ดังนั้นโรงเรียนกับผู้สอนควรตระหนักถึงเหตุผลที่สามารถส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ลดความสุขในการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนและผู้สอนสามารถให้การสนับสนุนและทรัพยากรเพิ่มเติมแก่นักเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนรับมือกับความเครียดและความวิตกกังวล นอกจากนี้ โรงเรียนยังสามารถพยายามใช้เทคโนโลยีในลักษณะที่มีส่วนร่วมและให้ความรู้ แทนที่จะทำให้เสียสมาธิ ประการสุดท้าย โรงเรียนและผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ลดการเน้นทดสอบมาตรฐานและมุ่งเน้นที่วิธีการเรียนรู้อันส่งผลต่อตัวผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้มากขึ้น

สรุปได้ว่ากระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกได้แก่ เทคโนโลยี โลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง และประชากรที่เปลี่ยนไป มีผลกระทบต่อการศึกษาด้านการแข่งขันของงานและการศึกษาระดับสูงที่เพิ่มขึ้น การใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ และการให้ความสำคัญกับการทดสอบมาตรฐาน อันส่งผลให้ความสุขในการเรียนรู้ลดน้อยลง จะเห็นได้ว่ากระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นประเด็นสำคัญที่ควรนำพิจารณาในการออกแบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนให้มีเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคแห่งกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ เป็นวิธีการที่เน้นการสร้างสรรค์ ถือเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังตอบโจทย์กับความต้องการของโลกที่เปลี่ยนผ่านอย่างรวดเร็ว ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนวัตกรรมที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และโลก เป็นพลเมืองที่พร้อมทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ ทักษะคิด รวมถึงคุณค่าในชีวิต ประการสำคัญคือ เป็นแนวทางที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสุขในการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ก็จะสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการจัดกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการคิดแบบเติบโต สอดคล้องกับบริบทของชั้นเรียน และสถานศึกษา ผู้เรียนจะเกิดทักษะที่ฝังลึก (Deep Skills) ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นประเด็นปัญหาในความสนใจ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เกิดจากการวิเคราะห์และทำความเข้าใจเชิงลึกถึงปัญหาและความต้องการนวัตกรรม (Understanding) การรวบรวมข้อมูลนำไปสู่การก่อกำเนิดแนวคิดของนวัตกรรมที่จะสร้างสรรค์ขึ้น (Access) และการลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์นวัตกรรม จนได้นวัตกรรมอันเป็นที่น่าพอใจ จะเห็นได้ว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้

แนวใหม่ที่เน้นการสร้างสรรค์นี้ จะช่วยส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ อีกทั้งยังทำให้การสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนมีคุณค่าและความหมายต่อตัวผู้เรียน

สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563) ได้นำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ที่เสริมผู้เรียนให้มีความเป็นนวัตกรรม ซึ่งผู้เรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ไปพร้อมกับการมีความสุขในการเรียนรู้ โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 3 ขั้นตอนที่สามารถปรับระดับความซับซ้อน (Complexity) ได้ตามความเหมาะสม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจ (Understanding) เป็นขั้นตอนการกระตุ้นให้ผู้เรียน ไตร่ตรองสภาพการณ์ที่เป็นปัญหารอบตัวทั้งในระดับส่วนบุคคล ห้องเรียน โรงเรียน รวมถึงระดับชุมชน จากนั้นให้ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจปัญหา พิจารณาศักยภาพของตนเอง และเลือกปัญหาที่ต้องการพัฒนานวัตกรรม

ขั้นที่ 2 เข้าถึง (Access) เป็นขั้นตอนที่เน้นให้ผู้เรียนสืบเสาะและแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การออกแบบนวัตกรรม โดยใช้กระบวนการสืบเสาะ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) วางแผน 3) ดำเนินการ 4) วิเคราะห์ข้อมูล 5) สรุปความรู้ ซึ่งผู้เรียนต้องสืบเสาะแสวงหาความรู้จนมีความรู้เพียงพอสำหรับการสร้างสรรค์นวัตกรรม

ขั้นที่ 3 พัฒนา (Develop) เป็นขั้นตอนการลงมือพัฒนานวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ได้จากการสืบเสาะแสวงหาความรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้มีลักษณะเป็นวงจรการสร้างนวัตกรรม ซึ่งใน 1 วงจรนี้ จะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) วางแผน (Plan) 2) ปฏิบัติ (Do) 3) ตรวจสอบ (Check) และ 4) สะท้อนคิดและปรับปรุง (Reflect)

รูปแบบการเรียนรู้ข้างต้นสามารถประยุกต์สื่อ และแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน บ้าน หรือชุมชน บุคคลหรือภูมิปัญญา รวมทั้งสื่อและแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ปัญหาที่ผู้เรียนต้องการพัฒนานวัตกรรมสามารถประเมินโดยการสังเกตกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียนรายบุคคล การประเมินผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม ตามแนวทางของการประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน สะท้อนผลการ ประเมินด้วยการให้กำลังใจ เสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดและกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ เป็นการส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและมีความสุขในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นรูปธรรม เห็นถึงการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ การสร้างสรรค์อาชีพรวมถึงการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

สำหรับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ข้างต้นนี้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวศาสตร์พระราชา คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งชรินทร์ มั่งคั่ง (2565) ได้พัฒนางานวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองวิถีเขียวสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือตอนบนประเทศไทย” เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและสื่อดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้รอบรู้ และมีวิจารณญาณวิเคราะห์สื่อ รับสื่อ และผลิตสื่ออย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อสังคม (Media Information and Digital literacy [MIDL]) มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความเข้าใจ (Understanding) 2) การเชื่อมโยง (Connecting) 3) การพัฒนา (Development) และ 4) การประยุกต์ใช้ (Application) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างสรรค์สังคม เพื่อให้มีทักษะในการตั้งคำถาม วิพากษ์วิจารณ์ สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ สร้างการเปลี่ยนแปลง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การศึกษาเชิงพื้นที่เป็นฐาน (Area based Education) ผ่านเศรษฐกิจชุมชน (Community Economy) จะเห็นได้ว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านข้อมูล สิ่งแวดล้อม รวมถึงสถานการณ์ที่อยู่ในชุมชน หรือสังคมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้นำไปสร้างสรรค์สังคมให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเห็นภาพ ถือเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้และพลเมืองในศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ ชนสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน และคณะ (2565) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนที่จะช่วยส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กระตุ้นและให้ประสบการณ์ (Stimulation and Experience) 2) ให้ความรู้ใหม่ (New Knowledge Provision) 3) จัดกิจกรรม (Activity Organization) 4) นำเสนอผลงาน (Presentation) 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) และ 6) ปรับปรุงและนำไปใช้ (Improvement and Implementation) ทั้ง 6 ขั้นตอนเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบกิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีทุกขั้นตอน เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนในกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติ ลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สำหรับกิจกรรมที่นำมาใช้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน สนุก และน่าสนใจ ที่สำคัญผู้สอนจะเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้เป็นพี่เลี้ยง ผู้อำนวยการและนักออกแบบกิจกรรม

สรุปได้ว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ คือการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน ใช้กิจกรรมแบบลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด ดำเนินกิจกรรมที่เน้นการแก้ปัญหา และใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ จะช่วยส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติ รวมถึงแสวงหาความรู้ด้วยแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความเป็นนักสืบค้น (Websiter) สามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ กระตือรือร้นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้สอนจัดขึ้น ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความหมาย มีความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง คงทน อีกทั้งยังได้ฝึกแสดงความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณ แสดงออกถึงสมรรถนะการคิดขั้นสูง มีความมั่นใจที่จะแสดงออกในรูปแบบที่หลากหลาย สามารถนำไปเชื่อมโยงปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นธรรมชาติ ถือเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเหมาะกับผู้เรียนในยุคแห่งกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สรุป

การเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ ผู้สอนควรคำนึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องได้เลือกหัวข้อที่สนใจ ได้ตั้งเป้าหมายที่เป็นจริง ได้ค้นหาวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม รู้จักให้รางวัลตนเอง ผู้สอนสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และหาชุมชนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กระทบต่อความสุขในการเรียนรู้ ทั้งด้านเทคโนโลยี

กระแสโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง และประชากรที่เปลี่ยนไป สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน ใช้กิจกรรมแบบลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด ดำเนินกิจกรรมที่เน้นการแก้ปัญหา และใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้สอนมีบทบาทในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในขณะที่ผู้เรียนก็มีบทบาทในการออกแบบและร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จนมีความเป็นนวัตกรรม มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 รวมถึงมีความสุขในการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน, สุวมิล สพฤกษ์ศรี, สราญจิต อ้นพา, บุญรอด ชาตียนนท์, เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ, เอกชัย ภูมิระริน, และเสกสรร สุขเสนา. (2565). การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน. *วารสารมนุษยสังคมสาร (มสส.)*, 20(2), 89- 110.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2564). นวัตกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ตามแนวศาสตร์พระราชผ่านเศรษฐกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองวิถีเขียวสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือตอนบนประเทศไทย. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 5(2), 207- 222.
- นิภาพร กุลสมบุรณ์ และสุวิมล ว่องวานิช. (2565). Active Learning: จากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน สู่ปรัชญาและทฤษฎีรากฐาน ตั้งทิศให้ถูกเพื่อไม่ให้ครูหลงทางอีกต่อไป. *วารสารครุสภาวิทยารจารย์: วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู*, 3(2), 1-17.
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. (2559). *ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2563). *การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์*. จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนารชัย. (2566). *วิธีสอนสมัยใหม่ Modern Teaching Methods*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริศุภร์ ศิริโชคชัยตระกูล. (2564). การสอนเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: รูปแบบการสอนสำหรับพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารราชพฤกษ์*, 19(1), 1-11.
- สมชาย ปรีชาวิทย์. (2563). *การเรียนรู้สมัยใหม่: แนวคิดและแนวทางปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภิสิทธิ์ ทองอินทร์. (2564). *การเรียนรู้สมัยใหม่: แนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Academies Press. (2018, February 13). *How People Learn II: Learners, Contexts, and Cultures*.
<https://www.doi.org/10.17226/24783>
- Cambridge Assessment International Education [CAIE]. (2019, September 16). *Active Learning*.
<https://www.cambridgeinternational.org/Images/271174-active-learning.pdf>
- Cambridge Assessment International Education [CAIE]. (2019, September 16). *Getting Start with Active Learning*. <https://www.cambridge-community.org.uk/professional-development/gswal/index.html>
- Cascio, J. (2022, November 24). *BANI – How To Make Sense Of A Chaotic World*.
<https://www.thinkinsights.net/leadership/bani>
- Debétaz, E. (2023, March 27). *The top 5 Trends in Education to watch in 2023*.
<https://www.hospitalityinsights.ehl.edu/education-trends>.
- ELM Learning. (2021, June, 3). *The Difference Between Creativity Vs. Creative Learning (and How To Harness Both)*.
<https://www.elmlearning.com/blog/creativity-vs-creative-learning/>
- Harackiewicz, Smith, and Priniski. (2016). Interest Matters: The Importance of Promoting Interest in Education. *Journal of Policy Insights Behav Brain Sci*, 3(2), 220–227.
- Krystal, F. (2015). *THE SIGNIFICANCE OF JOY IN THE LEARNING PROCESS*. California Institute of Integral Studies.
- LLYC. (2022, June 3). *Technological Innovation Deep Digital in 2022*.
<https://www.informeannual2022.llorenteycuenca.com/?lang=en>.
- OECD. (2018, June 5). *The future of education and skills Education 2030*. [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf).
- Resnick, M. (2017). *Lifelong Kindergarten: Cultivating Creativity through Projects, Passions, Peers, and Play*. MIT Press.
- Riel, S. (2022, July 11). *Collaborative Learning Strategies for Fostering Teamwork in the ESL Classroom*. <https://www.bridge.edu/tefl/blog/collaborative-learning-strategies/>
- School of Education Online Programs. (2020, May 26). *Effects of Standardized Testing on Students & Teachers: Key Benefits & Challenges*.
<https://www.soeonline.american.edu/blog/effects-of-standardized-testing>
- Smith, G. J. (2019). Brainstorming: A Critical Review. *Journal of Management Studies*, 56(4), 718-741.

- Smith, J. (2020, March 9). *Growth Mindset vs Fixed Mindset: How what you think affects what you achieve*. [https://www.mindsethealth.com/matter/growth-vs-fixed-mindset#:~:text=The%20growth%20mindset%20is%20 the,'failure'%20by%20increasing%20effort](https://www.mindsethealth.com/matter/growth-vs-fixed-mindset#:~:text=The%20growth%20mindset%20is%20the,'failure'%20by%20increasing%20effort).
- Zhang, J. (2019, March 19). *Educational diversity and ethnic cultural heritage in the process of globalization*. <https://www.doi.org/10.1186/s41257-019-0022-x>.

ความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน

Needs for Curriculum Administration Focusing on Student Learning Outcomes in Lamphun Municipal Schools

ทัชชชา ปัญญารัตน์¹ อีรพงศ์ ทาปัญญา²

Tatchtacha Panyarat¹ Teerapong Tapanyo²

(วันรับบทความ 31 ตุลาคม 2566, วันแก้ไขบทความ 17 ธันวาคม 2566, วันตอบรับบทความ 9 มกราคม 2567)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านประชากร รวมทั้งหมด 116 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน 2) คณะครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (0.31) มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็น การดำเนินการบริหารหลักสูตร (0.28) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร (0.26) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร (0.26) การเตรียมความพร้อมสถานศึกษา (0.25) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล (0.24) ลำดับสุดท้ายคือ การสรุปผลการดำเนินงาน มีค่า PNI น้อยที่สุด (0.19)

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้

¹ นักศึกษามหาบัณฑิตศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, tatchtacha_p@cmu.ac.th
Graduate student, Master's degree in Educational Administration Program, Chiang Mai University.

² นักศึกษามหาบัณฑิตศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, teerapong_t@cmu.ac.th
Graduate student, Master's degree in Educational Administration Program, Chiang Mai University.

Abstract

This survey-based research aims to explore current conditions, desirable conditions and needs for curriculum administration focusing on student learning outcomes in Lamphun Municipal Schools. The study encompasses a total of 116 participants, including 4 school directors and 112 teachers. The tool used in research is questionnaire. Statistical methods for data analysis are mean and standard deviation.

The research findings suggest that, when considering the Priority Needs Index (PNI Modified) for curriculum management aimed at the learning outcomes of students in municipal schools in Lamphun Province, it was found that curriculum development (0.31) holds the highest priority needs index, followed by curriculum management operations (0.28), curriculum management process improvement (0.26), action planning for curriculum implementation (0.26), school readiness preparation (0.25), supervision, guidance, monitoring, and evaluation (0.24). Lastly, the lowest PNI value was the summary of operational (0.19).

Keywords: Needs, Curriculum Administration, Learning Outcomes

บทนำ

ปัจจุบันความสำคัญของนโยบายการศึกษาในประเทศไทย คือ การพัฒนาคนทุกช่วงวัยและการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อผลิตแรงงานที่มีความรู้และทักษะที่ตอบสนองต้องการของตลาดแรงงาน รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการศึกษากับความต้องการของตลาดแรงงาน สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างแรงงานที่มีทักษะในพื้นที่ที่ต้องการแรงงาน ปรับปรุงระบบการศึกษา และสนับสนุนด้านวัสดุและอุปกรณ์ในการสอนนโยบายนี้เน้นคุณภาพการศึกษาและการผลิตแรงงานที่มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อสร้างประเทศที่แข็งแกร่งและยั่งยืนในอนาคต ต่อมา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งเน้นการสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา โดยให้สถานศึกษาอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียนมาตรฐานการศึกษายังกล่าวถึง "คุณลักษณะของคนไทย 4.0" ซึ่งเป็นคนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน และสามารถแข่งขันในเวทีโลกคนไทย 4.0 ต้องดำรงความเป็นไทยและมีคุณธรรมเป็นฐานในการพัฒนานตนเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ใน 3 ด้านสำคัญ 1) ผู้เรียนรู้ 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) พลเมืองที่เข้มแข็ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารจัดการหลักสูตรจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเห็นแนวทางในการดำเนินงานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการส่งเสริม และดูแลด้านคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) สอดคล้องกับปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2562) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร ต้องได้รับความร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลในสถานศึกษาในการวางกรอบหรือข้อกำหนดการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอย่างเป็นระบบโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา มวลประสบการณ์ และจัดสรรปัจจัยทางการบริหารเพื่อสนับสนุนกรอบหรือข้อกำหนดการพัฒนาผู้เรียนจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

หลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้มีความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะรายบุคคลอันประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ความสามารถ เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อความเป็นวิชาชีพของตนเอง (Spady, W. G. 1994) ต่อมา ศุภชัย ชื่นจิตตวงษา (2565) ได้อธิบายความสำคัญของหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ ว่าเน้นเป้าหมายสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและผู้เกี่ยวข้องสังคมมีความคาดหวังหลากหลายและท้าทายแต่ก็ต้องไม่ละเลยพื้นฐานของอาชีพ มุ่งเน้นการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงและบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ สามารถบ่งชี้ได้ว่าบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับใด เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ต่างกันบริบทต่างกัน จึงต้องจัดการเรียนรู้

ต่างกัน และสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ และสร้างความยืดหยุ่นในหลักสูตรเนื้อหา และการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่เน้นมุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ จึงเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะ ตามความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้บัณฑิตประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ การจัดการศึกษา ในลักษณะนี้จะดำเนินการบนฐาน “การเรียนรู้ของผู้เรียน” เป็นสำคัญ ภายใต้การสอน (Teaching) การฝึกฝน (Coaching) และการช่วยเหลืออำนวยความสะดวก (Facilitating) ของอาจารย์ผู้สอนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ออกแบบมาโดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นตัวตั้งเพื่อกำหนดประเภทความรู้ ทักษะและระดับ ความลึกของสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้ในหลักสูตร ชุมวิชา รายวิชาหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมไปถึง การออกแบบการสอน เช่น กลยุทธ์การสอน (Instructional Strategy) เนื้อหา (Content) การกำหนดรูปแบบ การวัดประเมินผล (Assessment) เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนประสบความสำเร็จจากการเรียนไปในทิศทาง เดียวกัน (Kaliannan, M., & Chandran, S. D. 2012) ต่อมาแนวคิดที่ว่าการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ เปรียบเสมือนปรัชญาการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยมุ่งเน้นการวัดผลจากผลงานที่ผู้เรียนแสดงออกมา (ผลลัพธ์) การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์เป็นหลักในการออกแบบการสอนของผู้สอน เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลจากการเรียนรู้ตามที่ได้ตั้งไว้ โดยสิ่งที่สำคัญมาก ที่สุดในการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์คือการมุ่งเน้นสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มากกว่าเนื้อหาที่ได้สอน

สภาพการดำเนินการด้านหลักสูตรที่ผ่านมาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ โรงเรียน เทศบาลประตูลี้ โรงเรียนเทศบาลสันปายางหลวง โรงเรียนเทศบาลสันปายางหนอง และโรงเรียนเทศบาล จามเทวี มีการบริหารจัดการหลักสูตรไม่ต่อเนื่องและขาดความเป็นระบบ ทำให้การพัฒนาหลักสูตรเพื่อ ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันที่ทันสมัยเป็นไปได้ช้า ไม่สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสับสนด้านการบริหารจัดการ หลักสูตรไม่ได้รับการปรับปรุงตาม ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ การนำหลักสูตรไปใช้ไม่คล่องตัว ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้รับการเรียนรู้ที่ทันสมัยและไม่สามารถตอบสนองต่อความ ต้องการในยุคปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ การขาดข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและสำคัญ จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลหลักสูตรที่ไม่ ต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อความต้องการ และความท้าทายของสังคม

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นบทบาท และหน้าที่หลักของทุกสถานศึกษา การให้ความสำคัญแก่การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นอันดับแรก เพื่อให้ หลักสูตรมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สถานศึกษาควรปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่เน้นการบริหาร จัดการหลักสูตรที่มุ่งหมายในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาตนเองในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตร ที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน

ทบทวนวรรณกรรม

การบริหารจัดการหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรไว้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้และการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ

จากการศึกษาความหมายของคำว่า การบริหารจัดการหลักสูตร คือกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยใช้กระบวนการบริหารงานที่แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร 2) ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งรวมถึงการดำเนินงานของฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตรและฝ่ายสนับสนุนตลอดจนฝ่ายควบคุมติดตามการใช้หลักสูตร 3) ขั้นการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ โดยควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตรว่ามีความตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อที่จะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) วลัยพร นุ่มพินิจ (2555) และสมเกียรติ อินทสิงห์ (2563) สามารถสรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้ การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นกระบวนการบริหารงานที่มีความหมายแบบกว้างขวางและครอบคลุมหลายมิติ ที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายและต้องพึงพารองค์ประกอบปัจจัยหลายอย่างเพื่อเสริมสร้างกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้สำเร็จดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเข้าใจแนวทางในการดำเนินงานในกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการส่งเสริมและดูแลด้านคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามเจตนาที่กำหนดไว้ กระบวนการนี้เหมือนกับการบริหารกิจกรรมในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในกระบวนการบริหารหลักสูตร ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการที่เตรียมความพร้อมโดยการสร้างความตระหนักให้กับ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน ที่ต้องร่วมมือกันในการจัดทำ หลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเน้นความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดเตรียม เนื้อหาหลักสูตร เนื้อหาที่ต้องสอน การออกแบบกิจกรรม และการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ รวมถึงการกำหนดความนำ วิสัยทัศน์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรชั้นปี คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเกณฑ์การจบการศึกษา ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม สถานศึกษา 2) การจัดการทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. การนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่เตรียมความพร้อมในการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งรวมถึงความรู้ ประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการบริหารจัดการ หลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงการประเมินคุณภาพภายใน การนิเทศ กำกับติดตาม และ การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอก อีกทั้งดำเนินการขออนุมัติใช้ หลักสูตรจากหน่วยงานที่มีอำนาจในการอนุมัติใช้หลักสูตรจากคณะกรรมการสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้สอนมี ความรู้และทักษะการนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงการนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 2) การดำเนินการบริหาร หลักสูตร 3)การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

3. การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสรุปผลการดำเนินงาน การติดตาม และ ประเมินการใช้หลักสูตร รวมถึงการจัดทำรายงานการประเมินผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องและ ชุมชน สำหรับการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เรานำผลการดำเนินงานมาใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้การบริหารจัดการ หลักสูตรมุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงการวางแผนประเมินหลักสูตร และการสร้างเครื่องมือประเมิน หลักสูตรให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญต่าง ๆ ในการประเมิน ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) การสรุปผล การดำเนินงาน 2) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

ตาราง 1 ขอบเขตเนื้อหาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองลำพูน

การพัฒนาหลักสูตร	การนำหลักสูตรไปใช้	การประเมินหลักสูตร
1. การเตรียมความพร้อมสถานศึกษา	1. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	1. การสรุปผลการดำเนินงาน
2. การจัดการทำหลักสูตรสถานศึกษา	2. การดำเนินการบริหารหลักสูตร	2. การปรับปรุงพัฒนากระบวนการ บริหารจัดการหลักสูตร
	3. การนิเทศ กำกับ ติดตามและ ประเมินผล	

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-based Education)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้ให้ความหมายของการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์คือการศึกษามุ่งหมายในการผลิตผลการเรียนรู้ (ความรู้และความสามารถของนักศึกษาในขั้นต้น) ที่เฉพาะเจาะจง โดยหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนถูกออกแบบให้สามารถผลิตนักศึกษาที่มีความรู้และความสามารถดังกล่าวได้ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้จะมีความรู้และความสามารถเฉพาะที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานหรือชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักการการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์นี้นำไปสู่กระบวนการออกแบบหลักสูตรและวิธีการสอนที่เน้นการสร้างความรู้และความสามารถให้กับนักเรียนอย่างเป็นเอกฉันท์ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาความรู้และสมรรถนะของนักเรียนในขั้นต้น

บัณฑิต ทิพากร (2561) ได้ให้ความหมายการศึกษาเชิงผลลัพธ์หรือการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) ว่าเป็นการศึกษาที่เน้นการออกแบบ "กระบวนการ" เพื่อเปลี่ยนแปลง (Change) ผู้เรียน โดยที่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง หลักสำคัญของ OBE คือต้องมีเป้าหมาย (Goal) ที่ถูกกำหนดอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้ผลจากการเรียนรู้ (Learning Outcome) เป็นศูนย์กลาง และผู้เรียนทุกคนต้องประสบความสำเร็จ (Accomplishment) ในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักศึกษาเองในอดีตการศึกษาในประเทศไทยไม่ได้มุ่งผลลัพธ์ แต่มุ่งใส่ความรู้โดยให้ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง "เป้าหมาย" หรือ "ผลลัพธ์" ของการศึกษา คือเป้าหมายที่ต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือสามารถทำได้ในกระบวนการการศึกษา โดยที่ไม่มีการกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียน การเรียนรู้ในแบบเดิมนี้นักเรียนในเชิงทฤษฎีและอาจไม่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหรือชีวิตจริงของนักเรียนได้

จากการศึกษาความหมายและหลักการการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่าการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้เน้นการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการสอนและเรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) และอาจารย์เป็นผู้จัดกระบวนการ "เรียนรู้" การเรียนรู้เปลี่ยนจากการฟังบรรยาย (Lecture-based Learning) เป็นการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมหรือการลงมือปฏิบัติ (Activity-based Learning) มีวิธีการทางการศึกษาต่าง ๆ อย่าง "การใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้" (Problem-based Learning) "การทำโครงการเป็นฐานในการเรียนรู้" (Project-based Learning) และ "การเรียนรู้โดยการบริการสังคม" (Service Learning) ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและปฏิบัติ นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้และเป้าหมายการเรียนรู้ และอาจารย์ทำหน้าที่เป็นผู้นำและสนับสนุนกระบวนการ "เรียนรู้" ที่เสริมสร้างความสนใจและคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ทำโครงการ หรือให้บริการสังคม ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรับผิดชอบและความสามารถในการทำงานเป็นทีม และนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันและอาชีพในอนาคต

การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้

การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Education) เป็นหลักการที่สำคัญในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรการศึกษา หลักการเหล่านี้ได้ถูกอธิบายโดย Spady, W. G. (1994) ซึ่งความสำคัญของหลักการเหล่านี้มีดังนี้

1. ความชัดเจนในเรื่องที่มุ่งศึกษา (Clarity of Focus on Culminating Exit Outcomes of Significance) การกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ตระหนักในเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ควรชัดเจนและต้องสามารถบ่งชี้ถึงความรู้ ทักษะ และบุคลิกภาพที่ผู้เรียนควรมีในระดับสูงสุดของการศึกษา การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ควรเป็นอย่างชัดเจนเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมายได้

2. สร้างโอกาสในการเรียนรู้หรือขยายโอกาสการเรียนรู้ (Expanded Opportunities and Support for Learning Success) การกำหนดโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกคนมีการสนับสนุนในกระบวนการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความแตกต่างกันในความสามารถ ความถนัด และวิธีการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ควรเป็นอย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3. การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่สูงและท้าทาย (High Expectations for All to Succeed) การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่สูงและท้าทายที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนและผลักดันให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ควรสอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนสามารถบรรลุมาตรฐานนั้นได้

4. การออกแบบย้อนกลับ (Design Down from your Ultimate Culminating Outcomes) การออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนมี จากนั้นจึงกำหนดสมรรถนะและหลักฐานการเรียนรู้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้เรียนสามารถทำได้ การออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้และการสอนควรเป็นอย่างสอดคล้องกัน

การสร้างหลักสูตรการศึกษาที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สูงสุดที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และบุคลิกภาพที่ต้องการในการพัฒนาตนเองและเตรียมความพร้อมในการทำงานและชีวิตในอนาคต

หลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 โดยมุ่งหมายให้การจัดการศึกษาสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่เกิดจากกระบวนการการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาหรือ "คุณลักษณะของคนไทย 4.0" ซึ่งเป็นคนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน และสามารถแข่งขันในเวทีโลก คนไทย 4.0 ต้องดำรงความเป็นไทยและมีคุณธรรมเป็นฐานในการพัฒนานตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ซึ่งเป็นดังนี้

1. ผู้เรียนที่มีความเพียรเรียนรู้และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถเข้าทำงานในโลกยุคดิจิทัลและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้และความรอบรู้ทางต่าง ๆ

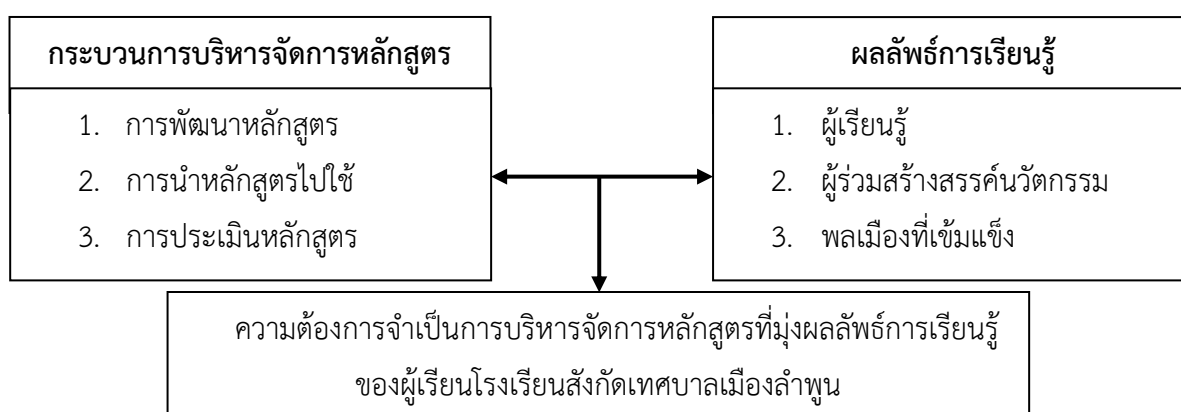
มีสุนทรียะ รักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิตเพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียงความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างและสนับสนุนตนเอง ครอบครัว และสังคม

2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมทางเทคโนโลยีและสังคม มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีและสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

3. พลเมืองที่เข้มแข็งและมีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและโลกมีจิตอาสา อุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม และความเท่าเทียมเสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

จะเห็นได้ว่าผลลัพธ์ที่พึงประสงค์นี้เป็นที่เหมาะสมและต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องในการเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานการอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องเชื่อมโยงและสะสมไว้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคคลในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าสู่ยุคที่ท้าทายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติและสังคมอย่างควบคู่กัน

จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่าหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้เน้นการกำหนดเป้าหมายเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และเน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการออกแบบหลักสูตรเพื่อเป็นประโยชน์และเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน การวางแผนการสอนและการเรียนการสอนควรสอดคล้องกันและมีความสอดคล้องกับการประเมินเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะที่เหมาะสม สิ่งสำคัญคือการนำเสนอแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบัน และการตั้งต้นกระบวนการออกแบบรายวิชา วิธีการ และกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานและมีประโยชน์ต่อสังคมในระยะยาว

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นมาเอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ มีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านประชากร รวมทั้งหมด 116 คน แยกเป็น

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จำนวน 4 คน
2. คณะครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จำนวน 112 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่ และประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบ Likert Scale ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบงานที่จะใช้ศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. สร้างข้อคำถามโดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุม เนื้อหา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่ และประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบ Likert Scale มีข้อคำถาม จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1. การพัฒนาหลักสูตร 2. การนำหลักสูตรไปใช้ 3. การประเมินหลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 60 ข้อ

4. นำร่างแบบสอบถามเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของข้อคำถาม เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

5. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบสอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์โดยใช้แบบประเมินค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยกำหนดคะแนนเกณฑ์การพิจารณาคำถามแต่ละข้อ

เกณฑ์ในการพิจารณาคำถาม หากข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า หรือเท่ากับ 0.67 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.67 ผู้วิจัยจะพิจารณาถึงความจำเป็นเหมาะสม โดยขอคำแนะนำและเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการตัดข้อคำถามทิ้งหรือนำไปปรับปรุงใหม่ หรือเมื่อผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีจำนวน 2 ใน 3 ของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเห็นชอบหรือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทุกข้อและข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจึงนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามที่ถูกต้องไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยทดลองใช้ แบบสอบถาม (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่ประชากรจำนวน 30 คน ของโรงเรียนเทศบาลท่าสะอาด สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้บริหารทั้งหมด จำนวน 1 คน และคณะครู 29 คน เนื่องจากมีบริบทใกล้เคียงกับเทศบาลเมืองลำพูน แล้วจึงนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีเกณฑ์แปลผลค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมืออยู่ระหว่าง 0.00–1.00 ดังนี้ (เกียรติสุตา ศรีสุข, 2552) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.94

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดส่งถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 116 ฉบับ

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้วนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามวิธีของ Best, John W. (1984)

และหาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน โดยใช้วิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) (สุมิตล ว่องวานิช, 2550)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตาราง 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ค่า PNI	ลำดับ
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล		
1.การเตรียมความพร้อมสถานศึกษา	3.66	0.18	มาก	4.57	0.26	มากที่สุด	0.25	5
2.การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.52	0.30	มาก	4.61	0.13	มากที่สุด	0.31	1
3.การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	3.64	0.16	มาก	4.57	0.16	มากที่สุด	0.26	4
4.การดำเนินการบริหารหลักสูตร	3.63	0.17	มาก	4.66	0.13	มากที่สุด	0.28	2
5.การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	3.80	0.22	มาก	4.72	0.09	มากที่สุด	0.24	6
6.การสรุปผลการดำเนินงาน	3.94	0.18	มาก	4.70	0.1	มากที่สุด	0.19	7
7.การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	3.70	0.29	มาก	4.67	0.12	มากที่สุด	0.26	3
รวม	3.70	0.21	มาก	4.64	0.14	มากที่สุด	0.26	

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.21$) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสรุปผลการดำเนินงาน ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.18$) รองลงมา ได้แก่ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.22$) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.29$) การเตรียมความพร้อมสถานศึกษา ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.29$) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ($\mu = 3.64$, $\sigma = 0.16$) การ

ดำเนินการบริหารหลักสูตร ($\mu = 3.63$, $\sigma = 0.17$) ตามลำดับ และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.30$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.14$) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.09$) รองลงมา ได้แก่ การสรุปผลการดำเนินงาน ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.10$) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.12$) การดำเนินการบริหารหลักสูตร ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.13$) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.13$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.16$) และการเตรียมความพร้อมสถานศึกษา ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.26$) ค่า PNI มีค่าอยู่ระหว่าง 0.1 – 0.19 โดยเรียงลำดับจากค่ามากที่สุดไปค่าน้อยที่สุดดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (0.31) มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็น การดำเนินการบริหารหลักสูตร (0.28) การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร (0.26) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร (0.26) การเตรียมความพร้อมสถานศึกษา (0.25) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล (0.24) ลำดับสุดท้ายคือ การสรุปผลการดำเนินงาน มีค่า PNI น้อยที่สุด (0.19)

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบผลเรื่อง ความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสรุปผลการดำเนินงาน รองลงมา ได้แก่ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และอันดับที่ 3 คือ การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล รองลงมา ได้แก่ การสรุปผลการดำเนินงาน และอันดับที่ 3 คือ การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ใน

การบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมาเป็น การดำเนินการบริหารหลักสูตร และอันดับที่ 3 คือ การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร สามารถนำมาอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญในหลายด้าน ซึ่งรวมถึงการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การกำหนดรูปแบบและวิธีการวัดผล มาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การใช้ข้อมูลสารสนเทศ วิสัยทัศน์และเป้าหมาย โครงสร้างเวลาเรียน การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ทุกขั้นตอนนี้มีความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งหวังผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางการศึกษาของผู้เรียนและชุมชน และส่งผลให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะ สินธุวงษานนท์ และนัฐยา บุญกองแสน (2566) ได้ศึกษาการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (OBE) ได้ว่า แนวทางการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน จะต้องมุ่งกระบวนการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนได้เสีย การกำหนดระดับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (ELOs) และผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (PLOs) การออกแบบหลักสูตรกำหนดเนื้อหาโครงสร้างของรายวิชา (CLOs) การจัดทำผลการเรียนรู้ระดับบทเรียน (LLOs) ของแต่ละวิชาและผลการเรียนรู้รายชั้นปี (YLOs) การจัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพผู้เรียน การเข้าสู่กระบวนการพิพากษ์หลักสูตร การเข้าสู่กระบวนการของกรรมการวิชาการและสภามหาวิทยาลัย กระบวนการรับรองหลักสูตรจากต้นสังกัดและสภาวิชาชีพ การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินการใช้หลักสูตร

ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการประเมินผลการเรียนรู้ การปรับปรุงหลักสูตรตามผลประเมิน และการพัฒนากลยุทธ์การบริหาร มีความสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง การเน้นนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และการใช้เครื่องมือประเมินผล การทำรายงานผลดำเนินการของหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ สอดคล้องกับ กษมา ชนะวงศ์ และวิทยา จันทรศิลา (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ผู้บริหารและครูผู้สอน 3) ขอบข่ายงานบริหารจัดการหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทของสถานศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศการใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการใช้หลักสูตรและองค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์โดยนักเรียนมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) คิดเป็น 2) ทำเป็น 3) อยู่เป็น

นอกจากนี้ยังพบว่า การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ควรใช้ข้อมูลจากผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้มาจากหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลที่มีอยู่ในสถานศึกษาจะถูกนำมาใช้ในการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของกระบวนการบริหารหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคจะถูกนำไปใช้ในการตัดสินใจและวางแผนการปรับปรุง การใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนต้องเป็นอย่างรอบคอบ การตรวจสอบ ทบทวน และประเมินมาตรฐานการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และการนำผลการประเมินมาพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรในปีต่อไป การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและรายงานผลการประเมินจะถูกนำเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภาวะวาทะ สมเกียรติ อินทสิงห์, สุนีย์ เงินยวง, และน้ำผึ้ง อินทะเนตร (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์ซึ่งเป็นแนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based Education) มีความสำคัญและถูกนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาอย่างมากในปัจจุบัน โดยเป็นการบริหารหลักสูตรและการสอนที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ผลลัพธ์ และ การประเมินผลในการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้จะตั้งต้นจากวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบันไปสู่วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร และระดับรายวิชา จึงนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาออกแบบรายวิชาวางแผนการสอน วิธีการสอน และการประเมินในระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรกับรายวิชาแนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ไม่เพียงแต่ช่วยปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา แต่ยังช่วยพัฒนากำลังคนขั้นสูงที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางอีกด้วย เห็นได้ว่าการจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (OBE) เป็นแนวทางที่มีความสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษา โดยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ของผู้เรียน ซึ่งให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน กำหนดระดับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ออกแบบหลักสูตรและการประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลของการศึกษา

1.1 สถานศึกษาต้องศึกษาวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นในการบริหารจัดการหลักสูตรผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครอบคลุมและต่อเนื่อง เตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาความรู้และทักษะ และปรับหลักสูตรและการจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรนำหลักสูตรไปใช้วางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตร และการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลควรทำอย่างต่อเนื่อง และควรประเมินหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ และการสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.3 สถานศึกษาควรจัดให้มีเครือข่ายในการร่วมพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและจัดอบรมการใช้หลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในการนำแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนที่เป็นเลิศ

องค์ความรู้ใหม่

การเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ มีการเน้นความสำคัญที่จะให้ความสำคัญกับขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่ การสร้างความตระหนักและการเน้นความสำคัญของหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้ข้อมูลจากสถานศึกษา การจัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ การตรวจสอบสภาพและปัญหาของหลักสูตร การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนำเสนอแผนพัฒนาหลักสูตร และการสื่อสารการจัดทำหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการนี้ เพื่อให้ทุกขั้นตอนมีประสิทธิภาพและสามารถสร้างผลลัพธ์ที่น่าเชื่อถือในการพัฒนาการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญในหลายด้าน ได้แก่ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบและวิธีการวัดผล มาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การใช้ข้อมูลสารสนเทศ วิสัยทัศน์และเป้าหมาย โครงสร้างเวลาเรียน การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ทุกขั้นตอนนี้เป็นส่วนสำคัญในการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีคุณภาพและตอบสนองโจทย์ต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร เน้นการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สามารถแก้ปัญหาและนำความรู้ไปใช้งานได้ เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การวิเคราะห์หลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพและวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นการกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลเทคโนโลยี การใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดทำและเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เข้ากับเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ การประเมินผลของหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนทำตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้และใช้วิธีการที่หลากหลาย การนำหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนไปใช้จะมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย การสื่อสารที่ชัดเจนกับผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการใช้หลักสูตร

การดำเนินการบริหารหลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการนำผลการประเมินหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง เน้นการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ และใช้เครื่องมือประเมินผล การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และนำเสนอผลการประเมินหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ควรเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกของหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน มีข้อมูลอ้างอิงเพื่อทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ในสถานศึกษา

การนิเทศ กำกับ ติดตามผล และการประเมินผลของหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและชัดเจน เพื่อให้สามารถนำผลการนิเทศและการประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังควรวางแผนการดำเนินงานในปีต่อไปให้อยู่ในทิศทางที่เหมาะสม เพื่อควบคุมและประเมินผลของหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ ควรมีการวางแผนและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศที่มีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

การสรุปผลการดำเนินงาน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลในการประเมินหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนต้องมีระบบและต่อเนื่อง กระบวนการติดตาม ประเมิน และปรับปรุงหลักสูตร เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง การรายงานผลการประเมินนำเสนอข้อมูลให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานต้นสังกัด และการจัดทำรายงานสรุปผลเพื่อนำไปใช้ในการประชุมหรือประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

การปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรต้องใช้ข้อมูลจากผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้มาจากหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ในสถานศึกษาจะถูกนำมาใช้ในการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของกระบวนการบริหารหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้เรียนของสถานศึกษาจะถูกนำไปใช้ในการตัดสินใจและการวางแผนการปรับปรุง การใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบคอบ การดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การตรวจสอบ ทบทวน และประเมินมาตรฐานการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และการนำผลการประเมินมาพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรในปีต่อไป การประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและรายงานผลการประเมินจะนำเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กษมา ชนวนศ์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน [วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุขฎิบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). ระเบียบวิธีวิจัย. ครองช่างพรินตัง.
- ฐิติมา ญาณะวงษา และคณะ. (2564). หลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตร
อุดมศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม,
15(2), 279-291.
- บัณฑิต ทิพากร. (2561). การกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามการจัดการศึกษาแบบ Outcome-
based Education (OBE) และมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพอาจารย์ [เอกสารประกอบ
โครงการอบรม]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.
มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- มานะ สันธูวงษานนท์ และนัฐยา บุญกองแสน. (2023). การจัดทำหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของ
ผู้เรียน (OBE) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล: Implementing an Outcome-
based Education (OBE) Curriculum in the Faculty of Education at Vongchavalitkul
University. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 17(2), 470-470.
- วลัยพร นุ่มพินิจ. (6 มิถุนายน 2553). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา. GotoKnow.
<https://www.gotoknow.org/posts/411153>
- ศุภชัย ชื่นจิตรวงษา. (2565, 2 มิถุนายน–5 สิงหาคม 2565). Mastering Outcome-Based Education:
พัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนผ่านการศึกษาที่
มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ [เอกสารประกอบการฝึกอบรม]. โครงการฝึกอบรม “Mastering
Outcome-Based Education: พัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรการ
เรียนการสอนผ่านการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ อินทสิงห์. (2563). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ*. ฉบับปรับปรุง. บริษัทพริกหวานกราฟฟิค
จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561*. กลุ่มมาตรฐานการศึกษา
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- Best, John W. (1984). *Research in Education*. (3 rd edition). New Jersey: Prentice Hall.
- Kaliannan, M., & Chandran, S. D. (2012). *Empowering Students through Outcome-Based
Education (OBE)*. Research in Education. 87(1), 50-63.
- Spady, W. G. (1994). *Outcome-based education: Critical issues and answers*. Arlington,
VA: American Association of School Administrators.

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน และกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รายวิชา
วิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ)

The Results of Learning Management by Using the Task-based Learning
Model on Academic Achievement and Higher Thinking Skills Processes of
Students in Grade 5, Science Subject Technology (Computational Science)

พิสิฐศักดิ์ ดวงพรหม¹

Phisitsak Duangprom¹

(วันรับบทความ 15 พฤศจิกายน 2566, วันแก้ไขบทความ 11 ธันวาคม 2566, วันตอบรับบทความ 14 ธันวาคม 2566)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน (SEACA 5 Steps) และ 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนบ้านท่าข้าม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นักแก้ปัญหาดิจิทัล 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) และ 3) แบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และ 2) ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิทยาการคำนวณ การคิดขั้นสูง

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, dpphisit@gmail.com

Graduate Student, Faculty of Education, Chiang Mai University.

Abstract

The research instruments were to 1) to study learning achievement in science and technology subjects (Computational Science) of Grade 5 students who were taught using the task-based learning model (SEACA 5 Steps) and 2) to study students' higher thinking abilities of grade 5 is taught using the task-based learning model. The sample group was 22-grade 5 students, during the first semester of the academic year 2022 at Banthakham school, Chom thong District, Chiangmai Province at Chiangmai Primary Educational Service Area Office Area 6 who were selected by simple random sampling.

The research instruments were 1) a lesson plans based on the task-based learning model learning units, digital problem solvers 2) a learning achievement test in science and technology subjects (computational science) and 3) measuring higher-order thinking ability test. data were analyzed by finding percentage, mean, standard deviation and t-test for dependent samples.

The results of the research found that 1) the learning achievement of students who received learning management using the task-based learning model after studying was significantly higher than before studying through it at the .05 level and 2) students' higher-order thinking skills that were taught using the task-based learning model after studying was significantly higher than before studying through it at the .05 level.

Keywords: Instructional Model, Computational Science, Higher-order Thinking Skills

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกของความเจริญและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แปรปรวนและพลิกผัน ของวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ วิทยาการและเทคโนโลยีได้รับการพัฒนาให้ ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้งการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วด้วยระบบสื่อสารที่ทันสมัยประชาชนในประเทศต่าง ๆ จึงต้องรับรู้ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและก้าวตามไปให้ทัน เพราะความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของทุกคน สิ่งที่จะช่วยพัฒนาคนให้สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ก็คือ “การศึกษา” เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิดและลักษณะนิสัยของบุคคลให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและช่วยให้บุคคลนำความรู้ ความคิดและความสามารถของตนไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตที่จำเป็นสำหรับทุกคนในการดำรงชีวิต (ทิตินา แคมมณี, 2557; กระทรวงศึกษาธิการ, 2562; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

การพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพรวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานในการนำเทคโนโลยีไปสร้างนวัตกรรมอย่างมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองต่อโมเดลประเทศไทย 4.0 ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน จึงได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปสู่หลักสูตรวิทยาการคำนวณ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง การทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคม และเพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัย รู้เท่าทัน ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการทำงานร่วมกันเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเคารพสิทธิของผู้อื่น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

จากประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้วิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ที่ได้เรียนจากในชั้นเรียนไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันหรือกล่าวได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ขาดด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่รอบคอบ สมเหตุสมผล ลึกซึ้ง มีการพิจารณากันกรอง ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล มีการไตร่ตรองผลที่สามารถเกิดขึ้นจากการตัดสินใจทั้งคุณและโทษ ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหานี้ถือเป็นทักษะที่เป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดขั้นสูงและจำเป็นสำหรับผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนวิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ที่ผ่านมาขาดการบูรณาการความรู้กับศาสตร์อื่น ๆ และขาดการเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตประจำวันทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบท่องจำ ขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เมื่อพบปัญหาจึงไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น

ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกระบวนการคิดขั้นสูง รายวิชาวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเป็นภาระงานเป็นฐาน และจากการศึกษา งานวิจัยของนักการศึกษา (ณัฐนันท์ แยมฉาย, 2559; ศิรินันท์ เอื้อนโธสงศ์, 2560) ได้จัดการเรียนรู้แบบเป็น ภาระงานเป็นฐานที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา อันจะเกิด ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนและสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนด้านวิทยาการคำนวณ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) และสมรรถนะและคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ว่าผู้เรียนต้องสามารถใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน และเป็นระบบ รวมทั้งประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง การทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคมได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการ คำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ภาระงานเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน

ทบทวนวรรณกรรม

1. การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-based Learning)

การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติได้ เสร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีการระบุนขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นอย่างชัดเจน และกิจกรรม มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน มีหลากหลายประเภท ซึ่งล้วนแต่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนในหลาย ๆ รูปแบบเช่น รูปแบบกระบวนการคิด รูปแบบการ ติดต่อสื่อสาร รูปแบบทางภาษาศาสตร์ รูปแบบทางจิตใจ รูปแบบความสร้างสรรค์ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับรูปแบบ วิธีการสอน ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นกิจกรรมหรือภาระงานที่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางปัญญาในรูปแบบ การติดต่อสื่อสารและรูปแบบกระบวนการคิดเนื่องจากผู้วิจัยต้องการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานจากเอกสารงานวิจัย (Willis J., 2007; Ellis R., 2003; จิราพร ประพัชรานนท์, 2557; ณัฐนันท์ แยมฉาย, 2559; ศิรินันท์ เอื้อนโธสงศ์, 2560, ทิพย์สุดา ทวีสิทธิ์, 2561; สุกษิยา ฤทธิวงศ์ และอัญชลี ทองเอม, 2561; โชคชัย เตโซ, 2562, วชิรญา วงษ์สุวรรณ, 2562; ปรีชาวัตร ไชยนาณ, 2563) มีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นการเรียนรู้ (Set the

Issues : S) ขั้นที่ 2 กระตุ้นสร้างเสริมแรงบันดาลใจ (Engagement & Inspiration : E) ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติงาน (Action : A) ขั้นที่ 4 ติดตามผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง (Checking & Improving : C) และขั้นที่ 5 ประเมินผล สะท้อนผลและร่วมชื่นชมผลงาน (Assessment and Feedback : A) ดังแสดงในภาพที่ 1

Willis J. (2007)	Ellis R. (2003)	จิราพร ประพัชรานนท์ (2557)	ณัฐธันธ์ แยมฉาย (2559)	ศิริพันธ์ เอื้อบโธสงส์ (2560)	ทิพย์สุดา ทวีสิทธิ์ (2561)	สุกษา และ อัญชลี (2561)	โชคชัย เดโช (2562)	วัชรวิภา วรสุวรรณ์ (2562)	ปวีณา ไรชานาน (2563)	การสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน (SEACA)
1) แนะนำบทเรียน รูปแบบ และจุดประสงค์ของภาระงานต่าง ๆ 2) ผู้สอนกำหนดภาระงานจากเนื้อหา 3) เตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการปฏิบัติงานภาระงาน 4) ปฏิบัติภาระงานตามที่ได้รับมอบหมายใน รูปแบบของ กิจกรรมเดี่ยว กลุ่ม และกลุ่ม 5) นำเสนอภาระงานตามที่ได้รับมอบหมาย 6) สรุปและสะท้อนภาระงานจากภาระงานที่ตนปฏิบัติ 7) สะท้อนผล และประเมินผล การปฏิบัติงาน	1) เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ฝึกและเป็นงานที่ท้าทาย 2) สังเกตรูปแบบของการทำงานของผู้เรียน (Task) 3) ส่งเสริมความพร้อมของผู้เรียนที่จะปฏิบัติงานในขั้นต่อไป 4) วางแผนการปฏิบัติงานสำหรับผู้เรียน 5) การให้คำแนะนำ และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ 6) ขั้นตอนของการปฏิบัติงานที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ 7) ประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้เรียน 8) วิเคราะห์และประเมินผล การปฏิบัติงาน	1) เตรียมความพร้อมและศึกษา รูปแบบ การปฏิบัติงาน 2) ใช้เครื่องโสตทัศนศึกษาเพื่อช่วยเสริมความเข้าใจแก่ผู้เรียน 3) รายงานผล การปฏิบัติงาน 4) ประเมินผล การปฏิบัติงานของตนเอง	1) ขั้นตอนการ ปฏิบัติภาระงาน (Pre-Task) 2) ขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน (During Task) 3) ขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน (Post Task)	1) ขั้นตอนการ ปฏิบัติภาระงาน (Pre-Task) 2) ขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน (During Task) 3) ขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน (Post Task)	1) กระตุ้นให้ผู้เรียน สังเกต ตั้งข้อสงสัย และสนใจในการเรียนรู้ตามประเด็น 2) เตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนในขั้นตอนของการ ปฏิบัติภาระงาน 3) ขั้นตอนการ ปฏิบัติภาระงานตามแนวทางตาม (Task Cycle) ตามที่ได้รับมอบหมาย 4) ขั้นตอนตรวจสอบ การปฏิบัติงานตามภาระงานของตนเอง 5) ขั้นสรุปและถ่ายทอดการเรียนรู้	1) กำหนดประเด็นการ เรียนรู้ 2) อธิบาย ขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน 3) เตรียมความพร้อมสำหรับการ ทำงาน 4) ลมมือ ปฏิบัติงาน 5) นำเสนอ ผลงาน 6) วิเคราะห์และอภิปรายผลการ ปฏิบัติงาน	1) เตรียมความพร้อมก่อนการ ปฏิบัติงาน 2) วางแผน ปฏิบัติงาน 3) ปฏิบัติตามภาระงาน 4) สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการ ปฏิบัติงานทั้งหมด 3) ขั้นหลังการ ปฏิบัติงาน (During Task) 3) ขั้นหลังการ ปฏิบัติงาน (Post Task)	1) ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-Task) 2) ขั้นระหว่าง การ ปฏิบัติงาน (During Task) 3) ขั้นหลังการ ปฏิบัติงาน (Post Task)	1) ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-Task) 2) ขั้นระหว่าง การ ปฏิบัติงาน (During Task) 3) ขั้นหลังการ ปฏิบัติงาน (Post Task)	ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็น การเรียนรู้ (Set the Issues : S) ขั้นที่ 2 กระตุ้นสร้างเสริมแรงบันดาลใจ (Engagement & Inspiration : E) ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติงาน (Action : A) ขั้นที่ 4 ติดตามผลการ ปฏิบัติงานและปรับปรุง (Checking & Improving : C) ขั้นที่ 5 ประเมินผล สะท้อนผลและร่วมชื่นชม ผลงาน (Assessment and Feedback : A)

ภาพที่ 1 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน (SEACA 5 Steps)

2. สมรรถนะการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking Skills : HOT Skills)

สมรรถนะการคิดขั้นสูง คือ การที่บุคคลสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมี วิจารณญาณบนหลักเหตุผลอย่างรอบด้าน โดยใช้คุณธรรมกำกับการตัดสินใจได้อย่างมี วิจารณญาณ มีความสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลด้วยความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็น ระบบ ใช้จินตนาการและความรู้สร้างทางเลือกใหม่เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสมรรถนะ การคิดขั้นสูง ประกอบด้วย (1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (2) การคิดเชิงระบบ (3) การคิดสร้างสรรค์ และ (4) การคิดแก้ปัญหา (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562) ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งวัด ทักษะการคิดขั้นสูงในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) ในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยที่แบบการวิจัยเป็นแบบยังไม่เข้าขั้นการทดลอง (Pre-experimental Design) ในลักษณะแผน งานวิจัยแบบกลุ่มเดียวที่มีการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pre-test Post-test Design)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ การสอนวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน

ตัวแปรตาม

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ความสามารถในการคิดขั้นสูง (ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา)

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

2. ความสามารถในการคิดขั้นสูง (ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายท่าข้าม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 จำนวน 10 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนบ้านท่าข้าม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง นักแก้ปัญหาดิจิทัล 12 แผน จำนวน 14 ชั่วโมง (รวมทดสอบก่อนและหลัง) คือ

1.1 การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ 4 ชั่วโมง

1.2 รหัสจำลอง 4 ชั่วโมง

1.3 การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงานหรือโฟลวชาร์ต 4 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูง แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูงโดยปรับมาจากแนวคิดการวัดทักษะการคิดแบบมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหา

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ (1) อาจารย์มหาวิทยาลัยจำนวน 2 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2) ครูวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และ (3) ศิษยานุศิษย์จำนวน 1 ท่าน โดยมีรายละเอียดการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ สร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูง สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 40 ข้อ และแบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูง จำนวน 40 ข้อ ตรวจสอบค่าความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คัดเหลืออย่างละ 35 ข้อ และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูง ที่ผ่านเกณฑ์ตรวจสอบค่าความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองกับกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรและเคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว โดยเลือกข้อที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และ ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-1.00 จำนวน 25 ข้อ ให้เหลือ 30 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูงทั้งฉบับ โดยหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 และ 0.88 ตามลำดับ

การกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง นักแก้ปัญหาดิจิทัล 12 แผน จำนวน 14 ชั่วโมง (รวมทดสอบก่อนและหลัง) คือ (1) การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ (2) รหัสจำลอง (3) การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงานหรือโฟลวชาร์ต จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

ตารางที่ 1 แสดงการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง นักแก้ปัญหาดิจิทัล

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่
นักแก้ปัญหาดิจิทัล	ปฐมนิเทศวิชา ทำแบบประเมิน และ ทำแบบทดสอบก่อนเรียน	1
	การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ (เงื่อนไขใส่ช่องปูดองใส่ครก)	2
	การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ (เส้นทางสายหวาน)	3
	การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ (เดินเที่ยวดอยอินท)	4
	รหัสจำลอง (เงื่อนไขใส่ช่องปูดองใส่ครก)	6
	รหัสจำลอง (เส้นทางสายหวาน)	7
	รหัสจำลอง (เดินเที่ยวดอยอินท)	8
	รหัสจำลอง (สะดวกซื้อสะดวกใจ)	9

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่
	การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงานหรือโฟลวชาร์ต (พาอะตอมกลับดอย)	10
	การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงานหรือโฟลวชาร์ต (เดินเที่ยวสวนพฤกษ)	11
	การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงานหรือโฟลวชาร์ต (ซื้ออย่างไรให้คุ้มค่า)	12
	การแสดงอัลกอริทึมด้วยผังงานหรือโฟลวชาร์ต (เครื่องเล่นสวนสนุก)	13
	สรุปกิจกรรม ทำแบบประเมิน และทำแบบทดสอบหลังเรียน	14
	รวม	14

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบง่าย 5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนบ้านท่าข้าม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 จำนวน 22 คน
2. ทดสอบก่อนเรียนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) เรื่อง นักแก้ปัญหาดิจิทัล จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน เป็นระยะเวลา 30 นาที แล้วนำมาตรวจให้คะแนน
3. ทดสอบก่อนเรียนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ด้วยแบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูง จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนนเป็นระยะเวลา 30 นาที แล้วนำมาตรวจให้คะแนน
4. จัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นักแก้ปัญหาดิจิทัล
5. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ทั้ง 12 แผน จำนวน 14 ชั่วโมง (รวมทดสอบก่อนและหลัง) ทำการทดสอบหลังเรียนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สาระเทคโนโลยี และทดสอบหลังเรียนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูง และนำมาตรวจให้คะแนน

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากหน่วยนักแก้ปัญหาจิ๊ทล ชั่วโมงที่ 2 เรื่อง การแสดงอัลกอริทึมด้วยข้อความ (เงื่อนไขใส่ของปุดองใส่ครก)

แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้ SEACA
เงื่อนไขใส่ของปุดองใส่ครก	ขั้นที่ 1 กำหนดประเด็นการเรียนรู้ (Set the Issues : S) (10 นาที) 1) นักเรียนทบทวนความรู้เรื่องอัลกอริทึม และขั้นตอนการแก้ปัญหา 2) นักเรียนและครูร่วมกันร้องเพลง “หากว่าเรากำลังสบาย” เพลง หากว่าเรากำลังสบาย “หากว่าเรากำลังสบาย จงปรบมือพลัน หากว่าเรากำลังมีสุขหมดเรื่องทุกขีใดใดทุกสิ่ง มัวประวิงอะไรกันเล่า จงปรบมือพลัน หากว่าเรากำลังสบาย กระตืบเท้าพลัน หากว่าเรากำลังมีสุขหมดเรื่องทุกขีใดใดทุกสิ่ง มัวประวิงอะไรกันเล่า กระตืบเท้าพลัน หากว่าเรากำลังสบาย ผงกหัวพลัน หากว่าเรากำลังมีสุขหมดเรื่องทุกขีใดใดทุกสิ่ง มัวประวิงอะไรกันเล่า ผงกหัวพลัน หากว่าเรากำลังสบาย จงหัวเราะพลัน หากว่าเรากำลังมีสุขหมดเรื่องทุกขีใดใดทุกสิ่ง มัวประวิงอะไรกันเล่า จงหัวเราะพลัน” 3) จากเนื้อเพลงหากพวกเรากำลังสบาย นักเรียนต้องทำอะไรบ้าง และหากต้องการเขียนโปรแกรมให้หุ่นยนต์ทำตามเพลงนี้จะต้องใช้บัตรคำสั่งอะไรบ้าง 4) นักเรียนร่วมกันอภิปรายประเด็น เกี่ยวกับการทำงานตามบัตรคำสั่งและหากนักเรียนต้องทำซ้ำ จะต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง และต้องมีความรู้เรื่องใดบ้าง ให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ 2 กระตุ้นสร้างเสริมแรงบันดาลใจ (Engagement & Inspiration : E) (5 นาที) 5) นักเรียนตอบคำถามว่าร้านส้มตำที่อยู่บนห้างสรรพสินค้า มีความแตกต่างจากร้านส้มตำหน้าโรงเรียนอย่างไร 6) นักเรียนตอบคำถามว่าหากนักเรียนต้องทำซ้ำ นักเรียนจะต้องใช้บัตรคำสั่งอะไรบ้าง 7) แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน 8) ผู้เรียนแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่ม ดังนี้ หัวหน้ากลุ่ม เลขากลุ่ม สมาชิกในกลุ่ม โดยให้หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้นำ แบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน ดูแลความสะอาดเรียบร้อยระหว่างการปฏิบัติงาน และเลขากลุ่มเป็นผู้บันทึกคำตอบลงในใบกิจกรรม 9) ผู้สอนให้นักเรียนสำรวจวัสดุและอุปกรณ์ในตะกร้าและอุปกรณ์ทำซ้ำ 10) ผู้สอนแจกใบกิจกรรมเรื่องเงื่อนไขใส่ของปุดองใส่ครกกลุ่มละ 1 ชุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	กระบวนการจัดการเรียนรู้ SEACA
 ขั้นที่ 4 ติดตามผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง (Checking & Improving) นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า หากนักเรียนทุกกลุ่มทำมี ขั้นตอนการทำการซ้ำ 	11) ครูยกตัวอย่างอัลกอริทึมในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติงาน (Action : A) (30 นาที) 12) นักเรียนรับบัตรคำสั่งกิจกรรม “เงื่อนไขใส่ซอง ปุดองใส่ครก” ให้กลุ่มละ 1 ชุด 13) ให้สมาชิกกลุ่มเลือกเมนูส้มตำที่ตนเองอยากรับประทาน ในใบสั่งอาหาร และส่งให้เพื่อนกลุ่มถัดไป (เช่น กลุ่ม 1 ส่ง กลุ่ม 2 / กลุ่ม 2 ส่งกลุ่ม 3 / กลุ่ม 3 ส่ง กลุ่ม 4 / กลุ่ม ส่งกลุ่ม 1) 14) เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้รับใบสั่งอาหารแล้ว ให้ดูความต้องการว่าต้องการส้มตำแบบไหน และให้เรียงใบคำสั่งตามเมนูส้มตำ ตามเงื่อนไขที่กำหนด 15) กลุ่มที่สามารถเรียงบัตรคำสั่งเสร็จก่อนจะเป็นกลุ่มที่ต้องลงมือทำส้มตำให้เพื่อนสมาชิกตามลำดับ 16) เมื่อทำส้มตำเสร็จนำไปเสิร์ฟให้เพื่อนตามคำสั่ง
	ขั้นที่ 4 ติดตามผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง (Checking & Improving : C) (5 นาที) 17) เมื่อนักเรียนได้รับส้มตำจากเพื่อนแล้วให้ตรวจสอบว่าตรงกับความต้องการของกลุ่มของตนเองหรือไม่ 18) หากไม่ตรงส่งกลับและให้เพื่อนทำส้มตำและปรับปรุงบัตรคำสั่งโปรแกรมทำส้มตำให้ถูกต้อง 19) ส่งส้มตำ และบัตรบัตรคำสั่งโปรแกรมทำส้มตำ ให้เพื่อนตรวจสอบจนกว่าจะถูกต้อง
 ขั้นที่ 5 ประเมินผลร่วมชั้นเรียน (Assessment & Feedback) 	ขั้นที่ 5 ประเมินผลร่วมชั้นเรียน (Assessment & Feedback : A) (10 นาที) 20) นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าหากนักเรียนทุกกลุ่มทำมีขั้นตอนการการทำส้มตำเหมือนกันหรือไม่ อะไรทำให้นักเรียนทำทำแตกต่างกันครูอธิบายเพิ่มเติมว่าสิ่งที่เพื่อนกำหนดให้เรียกว่า “เงื่อนไข” ซึ่งการปฏิบัติตามเงื่อนไขอาจได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน 21) นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงการใช้เงื่อนไขต่าง ๆ ที่พบในชีวิตประจำวัน เช่น ถ้ากลับจากโรงเรียนถึงบ้านนักเรียนต้องทำอะไร ถ้าอยากสอบผ่านต้องทำอย่างไร ถ้าพอมกินไปต้องทำอะไรถ้าอ้วนเกินไปต้องทำอะไรถ้าปวดท้องต้องทำอะไร 22) ผู้เรียนประเมินผลการทำงานลงในใบประเมินผลการทำงาน 23) ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าทางสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระ (T-test for Dependent Sample) ของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความสามารถในการคิดขั้นสูง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาวิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	22	30	11.68	2.34	12.05	0.84	66.95*	0.00
หลังเรียน			23.73	2.12				

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนหลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 23.73 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนผลต่างเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 12.05 และค่าทดสอบ t มีค่าเท่ากับ 66.95 ($p < .05$) ซึ่งจากค่าสถิติดังกล่าวได้แสดงถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1

2. ผลการวิจัยความสามารถในการคิดขั้นสูง ผลคะแนนความสามารถในการคิดขั้นสูง ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานที่มีต่อกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ด้าน	n	การทดสอบ	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig. (1-tailed)
การคิดอย่างมี วิจารณญาณ	22	ก่อนเรียน	15	6.41	1.26	5.59	0.96	27.34*	0.0000
		หลังเรียน		12.00	0.93				
การคิดแก้ปัญหา		ก่อนเรียน	15	6.27	1.42	6.41	1.10	27.38*	0.0000
		หลังเรียน		12.68	0.89				

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่าคะแนนความสามารถในการคิดขั้นสูง (ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ) เฉลี่ยของนักเรียนหลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 12.00 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนผลต่างเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 5.59 และค่าทดสอบ t มีค่าเท่ากับ 27.34 ($p < .05$) ซึ่งจากค่าสถิติดังกล่าวได้แสดงถึงความสามารถในการคิดขั้นสูง (ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ) ของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2 และคะแนนความสามารถในการคิดขั้นสูง (ด้านการคิดแก้ปัญหา) เฉลี่ยของนักเรียนหลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐานมีค่าเท่ากับ 12.68 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนผลต่างเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 6.41 และค่าทดสอบ t มีค่าเท่ากับ 27.38 ($p < .05$) ซึ่งจากค่าสถิติดังกล่าวได้แสดงถึง ความสามารถในการคิดขั้นสูง (ด้านการคิดแก้ปัญหา) ของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2

อภิปรายผล

จากการวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาวิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($p < .05$) ซึ่งได้ใช้บริบทการเรียนรู้เป็นปัญหาในชีวิตประจำวันและท้องถิ่นของผู้เรียน สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2560), พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2557) และศิรินันท์

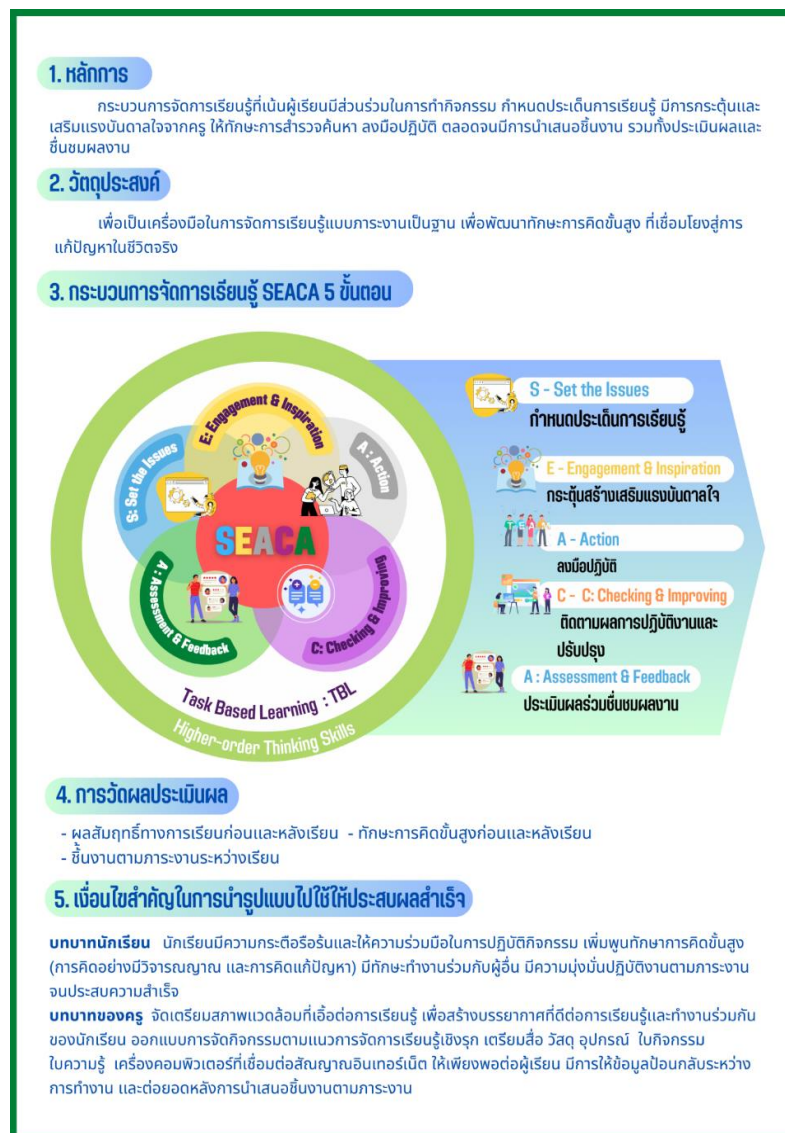
เอื้อนโธสงค์ (2560) ที่พบว่าการเรียนโดยใช้บริบทเป็นฐานที่เพิ่มบริบทสถานการณ์สู่การเรียนรู้จะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจ และประสบการณ์ที่ดีในการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์สุตา ทวีสิทธิ์ (2561) เป็นรวมทั้งที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา ให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกสังเกต ฝึกนำเสนอ ฝึกวิเคราะห์ วิเคราะห์ ฝึกสร้างองค์ความรู้ เน้นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักศึกษา ค้นคว้า จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดที่สูงขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนเป็นผู้กำกับให้ กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปให้ครบทั้ง 5 ขั้นตอน มีการกระตุ้นให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบหาวิธีการแก้ปัญหาตามประเด็นที่ได้ตั้งไว้ รวมทั้งให้กำลังใจและเสริมแรงในการทำกิจกรรม ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการในการสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, 2565)

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดขั้นสูง จากการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดขั้นสูง ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน ที่มีกระบวนการคิดขั้นสูงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ($p < .05$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีผลให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูงเพิ่มขึ้น ดังนี้ 1) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน เป็นกิจกรรมที่มีการกำหนดปัญหาหรือสถานการณ์ เพื่อฝึกให้นักเรียนเข้าใจเหตุและผลของปัญหาวางแผนการแก้ปัญหาโดยรวบรวม ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา ออกแบบวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน 2) ด้านการคิดการคิดแก้ปัญหา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดที่พิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล มีจุดประสงค์เพื่อตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรกระทำ โดยมีหลักฐานสนับสนุนซึ่งเป็นผลมาจากการตีความ ประเมินวิเคราะห์ สรุปความ และอธิบายตามหลักฐาน แนวคิด วิธีการ กฎเกณฑ์หรือบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลที่รวบรวมหรือข้อมูลจากการสังเกต ประสบการณ์ การใช้เหตุผล การสะท้อนคิด การสื่อสาร และการโต้แย้ง นำไปพิจารณาร่วมกับข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่น ความเหมาะสมของเหตุและผล รวมทั้งโดยสถานการณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นสถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ โดยการบูรณาการสาขาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เกิดเป็นความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนได้ทดลองคิดออกแบบวางแผนการแก้ปัญหาด้วยตนเอง แล้วจึงนำไปอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้เกิดข้อมูลที่มีความหลากหลาย และเมื่อนักเรียนเจอปัญหาจะพยายามหาเหตุผลจากหลักการที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการค้นคว้า การรวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญของการสอนที่พัฒนากระบวนการคิด (สุริษา และ อัญชลี, 2561; โชคชัย เตโช, 2562, วชิรญา วงษ์สุวรรณ, 2562; ปรีชาวัตร ไชยนาณ, 2563; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565)

ข้อเสนอแนะ

1. เป็นแนวทางแก่ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) และกลุ่มสาระอื่นๆ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบภาระงานเป็นฐาน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาความสามารถในการคิดขั้นสูงให้กับนักเรียน
2. เป็นแนวทางครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) และกลุ่มสาระอื่นๆ ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยรูปแบบการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการคิดขั้นสูงของนักเรียน
3. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้กระบวนการในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้.
https://www.kroobannok.com/news_file/p49997621432.pdf
- จิราพร ประพัฒนานนท์ (2557). การพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-based learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารการศึกษาศาสตร์และการพัฒนาสังคม, 10(11), 186–196.
- โชคชัย เตโซ. (2562). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันโดยการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐณ์ แยมฉาย. (2559). การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาความสามารถการพูดนำเสนอภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาบัณฑิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิพย์สุตา ทวีสิทธิ์. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานและทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 13). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชาวัตร ไชยนาน. (2563). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูภาษาอังกฤษด้านการสอนภาษาแบบเน้นภาระงานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 นครพนม. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2557). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรญา วงษ์สุวรรณ. (2562). การจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนแสดงความคิดเห็นแบบเน้นภาระงาน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรินันท์ เอื้อนโธรงค์. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างทักษะการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. (2561). คู่มือการใช้หลักสูตรสาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. โรงพิมพ์คุรุสภา.

- ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. (2562). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุกษา ฤทธิวงศ์ และอัญชลี ทองเฒ. (2561). *การพัฒนากิจกรรมแบ่งมุ่งปฏิบัติงาน (Task-based Activities) เพื่อส่งเสริมการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Ellis, R. (2003). *Task-Based Language Learning and Teaching*. Oxford : Oxford. University Press.
- Willis, J. (2007). *Doing Task-based Teaching*. Oxford : Oxford University Press.

การพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทานสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญาในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด
The Development of Readiness for Mathematics through Storytelling
for Learners with Intellectual Disabilities in the Pre-Primary Level
at Special Education Center Roi Et Province

จิราพร ฤชัยราม¹ ปาริชาติ ประเสริฐสังข์²

Jiraporn Luchairam¹ Parichart Prasertsang²

(วันรับบทความ 26 ตุลาคม 2566, วันแก้ไขบทความ 25 พฤศจิกายน 2566, วันตอบรับบทความ 14 ธันวาคม 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทานสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว (Single Subject Design) รูปแบบ A-B-A ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการเล่านิทาน กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนอยู่ในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 3 คน อายุ 6-10 ปี ได้รับการวินิจฉัยขั้นต้นว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีระดับเขาวนปัญญาอยู่ที่ 50-70 ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 6 แผน หนังสือนิทานประกอบภาพ แบบวัดความสามารถด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการเล่านิทานทั้ง 3 คือระยะ คือระยะเส้นฐาน (A1) ระยะทดลอง (B) ระยะหลังการทดลอง (A2) โดยกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนมีผลการพัฒนาดังนี้

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 ระยะเส้นฐาน (A1) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 2 คะแนน ระยะทดลอง (B) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 19.10 คะแนน ระยะหลังการทดลอง (A2) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 31.00 คะแนน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรการเรียนและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, thekbb.202@gmail.com
Master degree student, Curriculum and Instructional Faculty Program, Roi Et Rajabhat University.

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาหลักสูตรการเรียนและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, parichat.p@reru.ac.th
Associate Professor, Ph.D., Curriculum and Instructional Faculty Program, Roi Et Rajabhat University.

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 ระยะเส้นฐาน (A1) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 1 คะแนน ระยะระหว่างการทดลอง (B) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 18.30 คะแนน ระยะหลังการทดลอง (A2) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 33.60 คะแนน

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 ระยะเส้นฐาน (A1) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 1 คะแนน ระยะระหว่างการทดลอง (B) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 20.40 คะแนน ระยะหลังการทดลอง (A2) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 33.40 คะแนน

เมื่อพิจารณาการเล่านิทานพบว่าผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความพร้อมทางคณิตศาสตร์ ในระยะหลังการทดลองได้ดีกว่าระยะก่อนการทดลอง

คำสำคัญ: บกพร่องทางสติปัญญา การเล่านิทาน การเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว

Abstract

A research on the development of readiness for mathematics through storytelling for learners with intellectual disabilities in the pre-primary level at Special Education Center Roi Et Province was conducted using a single subject design, specifically the A-B-A format. The objective of this research was to study the effects of storytelling on the mathematical readiness of students with intellectual disabilities in the pre-primary level, second semester of the 2023 academic year. The research involved three students, aged 6-10, who were preliminarily diagnosed with intellectual disabilities with IQ levels ranging from 50-70, using a targeted selection method. The data collection tools used in this research included six storytelling activity plans, illustrated storybooks, and a measurement of mathematical readiness for students with intellectual disabilities. The statistical analysis used in the study included the mean.

The research findings revealed that the mathematical readiness of the students with intellectual disabilities improved after the storytelling intervention in all three dimensions: baseline (A1), experimental phase (B), and post-experimental phase (A2). The three target students showed the following developments:

Target student group 1: Baseline (A1) mean score of 2, experimental phase (B) mean score of 19.10, and post-experimental phase (A2) mean score of 31.00.

Target student group 2: Baseline (A1) mean score of 1, experimental phase (B) mean score of 18.30, and post-experimental phase (A2) mean score of 33.60.

Target student group 3: Baseline (A1) mean score of 1, experimental phase (B) mean score of 20.40, and post-experimental phase (A2) mean score of 33.40.

Overall, the research findings suggest that students with intellectual disabilities showed improved mathematical readiness after the storytelling intervention compared to their baseline performance.

Keywords: Intellectual Disabilities, Storytelling, Single Subject Design

บทนำ

การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นก่อนประถมศึกษาเป็นการปูพื้นฐานการเรียนรู้ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ และสติปัญญาให้กับเด็กจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 13 พุทธศักราช 2560 – 2575 กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ ความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ และสติปัญญา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ เป็นการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ต้องจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กระดับชั้นก่อนประถมศึกษาอีกด้านหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยเยาว์ ดังนั้นการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นอกจากจะใช้สถานการณ์ในชีวิตประจำวันแล้ว ยังต้องอาศัยการเตรียมการและวางแผนอย่างดียิ่งขึ้นเพื่อปูพื้นฐาน และปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ พัฒนาความคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดคำนวณอย่างมีหลักเกณฑ์ จนกระทั่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดมุ่งหมายในการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กก่อนชั้นประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนากระบวนการคิดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ให้เด็กได้มีโอกาสค้นคว้าแก้ปัญหา มีกระบวนการในการหาคำตอบ มีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ซึ่งการเตรียมความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์มี 6 ด้าน คือ ความเข้าใจในการฟัง การจำแนกภาพที่คล้ายคลึงกัน การรู้ความหมายของคำต่าง ๆ การคิดรวบยอดเกี่ยวกับจำนวนความสัมพันธ์ของกลัมนื้อกับสายตา การทำตามคำสั่ง (ชนิษฐา บุนนาค, 2566)

ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำหรับ เด็กอายุแรกเกิดถึง 6 ปี ในข้อที่ 4 พัฒนาการด้านสติปัญญา มาตรฐานที่ 10 เขียนไว้ว่า มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตามศักยภาพ ตัวบ่งชี้ 10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด อายุ 5-6 ปี สภาพที่พึงประสงค์ 1. บอกลักษณะส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงหรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส 2. จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือนของสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบสองลักษณะขึ้นไป 3. จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ โดยใช้ตั้งแต่สองลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์ 4. เรียงลำดับขนาดของสิ่งของอย่างน้อย 4 ลำดับ (หลักสูตรปฐมวัยศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด, 2564) กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนที่มีอายุ 6-10 ปี จำนวน 3 ราย ได้รับการวินิจฉัยขั้นต้นว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายสภาพและปัญหาด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์ พบว่า สภาพความพร้อมทางคณิตศาสตร์ เด็กไม่สนใจเรียน เล่นมากเกินไป ขาดความพร้อมทางคณิตศาสตร์และปัญหาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ผู้เรียนไม่สามารถนับเลข 1-10 ทักษะการเปรียบเทียบ ได้ ส่งผลกระทบต่อการเรียนมีพัฒนาการด้านสติปัญญาด้านทักษะการนับ ทักษะการเปรียบเทียบ ยาวกว่า-สั้นกว่า สูงกว่า-เตี้ยกว่า ใหญ่กว่า-เล็กกว่า ซึ่งผลการพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 คนอยู่ในระดับปรับปรุงซึ่งทำได้โดยผู้อื่นพาทำ

กิจกรรมการเล่นิทาน เป็นกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกับเด็กได้และยังเป็นการปูพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนรู้ให้แก่เด็กก่อนชั้นประถมศึกษา นิทานเป็นสื่อหนึ่งที่เหมาะสำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนชั้นประถมศึกษาให้เพิ่มมากขึ้นเพราะเด็กๆ ชอบฟังนิทาน นิทานเรื่องที่แต่งขึ้นเองมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้คิดอย่างอิสระบนความสมเหตุสมผลหากเด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้จากการใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปธรรม จะส่งผลให้มีทักษะกระบวนการทางความคิด และพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การรู้ การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ และการรู้ค่าจำนวน การหาความสัมพันธ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ตรงที่เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวในชีวิตประจำวันหรือการจัดกิจกรรมของครู (ประภัสสร บรรานัน และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย, 2564)

เหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เมื่อเด็กมีความพร้อมทางคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทานสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยการเล่านิทาน

ทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์โดยการเล่านิทาน ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา จากเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

มะยุรา พิมพ์มหา (2555) ได้ศึกษาการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนสำราญสมสนุก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ เด็กมีความสามารถในการเปรียบเทียบตาม ความสูง-ต่ำ ยาว-สั้น มาก-น้อย หนัก-เบา ความสามารถในการจำแนก ตามรูปร่างกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ขนาดเล็ก-ใหญ่ ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ ตามสี รูปร่าง ขนาด ความยาว ความสามารถในการเรียงลำดับ ตาม ความสูง-เตี้ย จากความเตี้ย-สูง จากความยาว-สั้น จากความสั้น ยาว จากความใหญ่-เล็ก จากความเล็ก-ใหญ่ จากจำนวนมาก-น้อย จากจำนวนน้อย-มาก และ ความสามารถในการรู้ค่าจำนวน สามารถนับแสดงค่าจำนวน 1-10 รู้ค่าจำนวนน้อย จำนวนมาก และสุพัตรา สุขงามเจริญ (2555) ได้ศึกษาการใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดชุมพลคีรี ผลการศึกษาพบว่า (1) นักเรียนที่จักกิจกรรมโดยใช้นิทาน มีคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียน เท่ากับ 23.25 และมีคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียน เท่ากับ 42.50 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติมีค่าเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียน เท่ากับ 22.93 และมีคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียน เท่ากับ 33.81 นอกจากนั้น ดวงใจ ทัดมาลา (2559) ก็ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน ผลการศึกษา

พบว่า 1) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์กิจกรรม การเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.61/83.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เด็กปฐมวัย มีค่าเท่ากับ 0.7649 คิดเป็นร้อยละ 76.49 3) เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานโดยรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.66$, S.D. = 0.48) ซึ่งวันดี ภูสุวรรณ (2559) ก็ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเจริญวัย จังหวัดสมุทรปราการโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ ในภาพรวมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประภัสสร เจนเขียวชาญ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ แต่ละชุดมีประสิทธิภาพดังนี้ ชุดที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 89.27/90.00 ชุดที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 90.8/90.00 ชุดที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 92.05/90.00 และชุดที่ 4 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 91.04/90.00 ซึ่งแต่ละชุด มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75 2) นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ หลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเล่านิทาน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 โดยนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 81.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ให้เด็กก่อนประถมวัยเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาความคิดเสริมสร้างให้เด็กมีเหตุผล รู้จักช่างสังเกต เปรียบเทียบ จำแนก แยกแยะสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยเตรียมความพร้อมในการเรียนคณิตศาสตร์ของเด็ก แต่คณิตศาสตร์เป็นนามธรรม จึงควรให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และหาวิธีที่จะสอนเด็กให้เรียนอย่างมีความสุขและสนุกสนาน และนิทานก็เป็นวิธีที่จะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็กได้ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การเล่านิทานคณิตศาสตร์ไปสอดแทรกเนื้อหาทางคณิตศาสตร์มาใช้เป็นสื่อในการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ในเรื่องการนับ 1-10 และการเปรียบเทียบ จะช่วยพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ดีขึ้นได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทานสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับก่อนชั้นประถมศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว (Single Subject Design) รูปแบบ A-B-A Time Series Design (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ นัตรภรณ์, 2553)

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ห้องเรียนบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 3 คน ที่เข้ารับบริการอยู่ในระดับก่อนชั้นประถมศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ในปีการศึกษา 2565 คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์หรือกุมารแพทย์ว่าเป็นบุคคลบกพร่องทางสติปัญญา
2. กรณีเด็กที่ไม่มีใบรับรองแพทย์ ต้องได้รับการคัดกรองจากนักสหวิชาชีพ
3. เด็กที่มารับบริการห้องเรียนบกพร่องทางสติปัญญา อย่างสม่ำเสมอ และมีอายุระหว่าง 6-10 ปี
4. มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ที่ 50-70
5. ความสามารถพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 ได้แก่ ทักษะการนับ คือ สามารถนับเลขได้ 1-5 กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 สามารถนับเลขได้ 1-3 กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 สามารถนับเลขได้ 1-6

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ครั้งละ 2 ชั่วโมง ช่วงเวลาตั้งแต่ 09.00 น. – 11.00 น. รวมทั้งสิ้น 20 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
 - 2.1 หนังสือนิทานประกอบภาพ
 - 2.2 แบบวัดความสามารถด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคม จำนวน 6 แผน ใช้เวลาดำเนินกิจกรรม 30 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักการและทำความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ดังนี้
 - 1) การรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลของผู้เรียนจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสังเกต และการตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพปัญหาและร่วมกันหาแนวทางช่วยเหลือผู้เรียน
 - 2) การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา

1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด พุทธศักราช 2564

1.3 ศึกษาการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์

1.4 ศึกษารูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จากเอกสารการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ จากแนวคิดของ พรชัย ผาตโธสง (2560) แล้วเลือกรูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.6 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่น ทักษะการนับ ทักษะการเปรียบเทียบ รวมทั้งหมดจำนวน 6 แผน ดังนี้

แผนที่ 1	เรื่อง ผีน้อยกับน้ำหวาน	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนที่ 2	เรื่อง โฉมงามกับแม่ไก่	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนที่ 3	เรื่อง ใจดีกับสตอเบอรี่	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนที่ 4	เรื่อง ผู้พิทักษ์แกะน้อย	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนที่ 5	เรื่อง ยีราฟ	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนที่ 6	เรื่อง ช่างก้านกล้วยกับกระต่ายดีดี	จำนวน 2 ชั่วโมง

1.7 แผนการจัดกิจกรรมการเล่น จำนวน 6 แผน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.8 นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่น ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด พุทธศักราช 2564 ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
- 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน
- 3) ผู้เชี่ยวชาญและด้านการวัดและประเมินผล

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบแผนการจัดกิจกรรมการเล่น

1.9 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเล่นโดยการจัดการเรียนรู้ตามด้วยการเล่น นิทาน แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมอีกครั้ง

1.10 นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่น มาวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

1.11 นำผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยโดยมีเกณฑ์ระดับค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าเหมาะสม

2. หนังสือนิทานประกอบภาพ จำนวน 6 เรื่อง

เรื่องที่ 1 ผึ้งน้อยกับน้ำหวาน

เรื่องที่ 2 โฉมงามกับแม่ไก่

เรื่องที่ 3 หนูน้อยใจดีกับสตอเบอรี่

เรื่องที่ 4 ผู้พิทักษ์แกะน้อย

เรื่องที่ 5 ยีราฟ

เรื่องที่ 6 ช้างก้านกล้วยกับกระต่ายดีดี

2.1 นำหนังสือนิทานประกอบภาพ จำนวน 6 เรื่อง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 นำหนังสือนิทานประกอบภาพ จำนวน 6 เรื่อง ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด พุทธศักราช 2564 ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

3) ผู้เชี่ยวชาญและด้านการวัดและประเมินผล

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบหนังสือนิทานประกอบภาพ

2.3 ปรับปรุงแก้ไขหนังสือนิทานประกอบภาพ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมอีกครั้ง

2.4 นำแบบประเมินหนังสือนิทานประกอบภาพ มาวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยเกณฑ์การประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานประกอบภาพที่ยอมรับได้ต้องมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 – 5.00 ขึ้นไป ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานประกอบภาพ มีผลการประเมินตั้งแต่ 3.56 ถึง 4.50 หมายถึง หนังสือนิทานประกอบภาพมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

ผลการประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานประกอบภาพจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน แสดงรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพของหนังสือนิทานประกอบภาพ

นิทานประกอบ ภาพเรื่องที่	ชื่อนิทานประกอบภาพ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
1	ผีน้อยกับน้ำหวาน	4.50	มากที่สุด
2	โคมงามกับแม่ไก่	4.00	มาก
3	หนูน้อยใจดีกับสตอเบอรี่	4.21	มาก
4	ผู้พิทักษ์แกะน้อย	4.00	มาก
5	ยีราฟ	3.56	ปานกลาง
6	ช้างก้านกล้วยกับกระต่ายดีดี	4.00	มาก
รวมเฉลี่ย		4.05	มาก

และในการประเมินคุณภาพหนังสือนิทานประกอบภาพผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหนังสือนิทานประกอบภาพโดยให้เปลี่ยนตัวละครให้ดูง่ายขึ้น กับบอกว่าให้ใส่เลขเข้าไปด้วย ในการนับเด็กจะได้ดูเลขไปด้วย

2.5 ดำเนินการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3. แบบวัดความสามารถด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยดัดแปลงจากหลักเกณฑ์การประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด พุทธศักราช 2564 โดยวัด 1) ทักษะการนับ 2) ทักษะการเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และเครื่องมือประเมินความสามารถทางคณิตศาสตร์ เช่น งานวิจัยของ เกศณี มงคลศรีวิทยา (2550) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินความพร้อมทางคณิตศาสตร์

3.2 สร้างแบบประเมินความพร้อมทางคณิตศาสตร์ จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบประเมินทักษะการนับ จำนวน 10 ข้อ

ค่าความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1

ชุดที่ 2 แบบประเมินทักษะการเปรียบเทียบ จำนวน 15 ข้อ

ค่าความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1

3.3 นำโครงร่างแบบประเมินทักษะทางคณิตศาสตร์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยอาจารย์ที่ปรึกษามีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมเกณฑ์การประเมินทักษะทางคณิตศาสตร์ (Rubrics) เพื่อความชัดเจนในการให้คะแนนยิ่งขึ้น

3.4 นำแบบวัดความสามารถด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ชัดเดิมกับที่ประเมิน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้แบบตรวจสอบคุณภาพจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งเกณฑ์ในการกำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ คือ

- +1 หมายถึง มั่นใจว่ารายการของแบบวัดความสามารถด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์สอดคล้องกับทักษะที่ต้องการวัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าของรายการของแบบวัดความสามารถด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์สอดคล้องกับทักษะที่ต้องการวัด
- 1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการของแบบวัดความสามารถด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์ไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด

3.5 นำผลข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย IOC ของข้อคำถาม

3.6 นำแบบวัดความสามารถด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์ ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 3 คน ที่เข้ารับบริการก่อนขึ้นประถมศึกษาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 คน ต่อไป

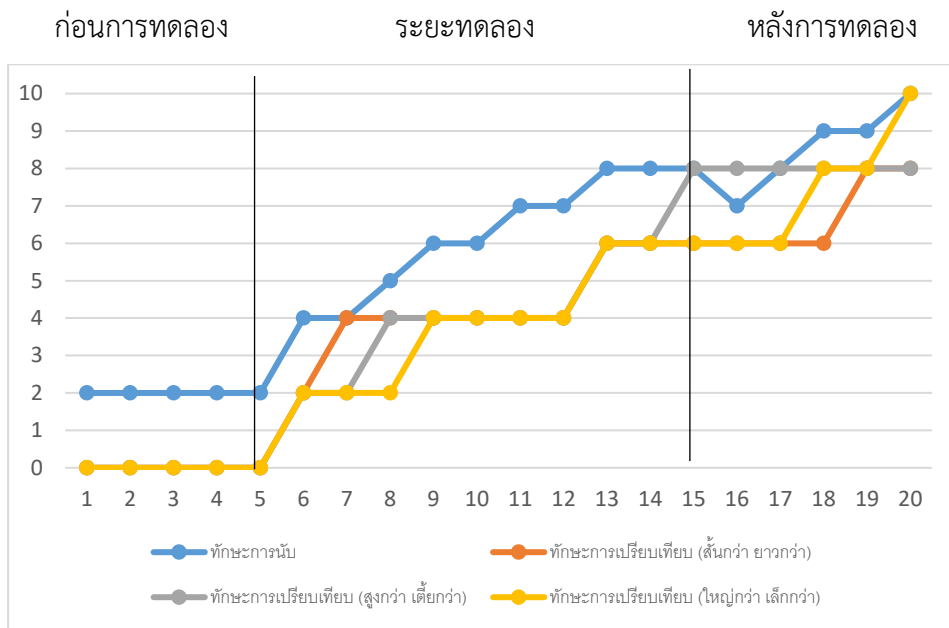
การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนจากแบบประเมินความพร้อมทางคณิตศาสตร์ทั้ง 2 ทักษะ คือ 1.ทักษะการนับ 2.ทักษะการเปรียบเทียบ ของทั้ง 3 คน ที่ผู้วิจัยได้มาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละครั้งและจัดทำกราฟเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงทางความพร้อมทางคณิตศาสตร์ ทั้ง 2 ทักษะ ตลอดการทดลองทั้ง 3 ระยะ

ผลการวิจัย

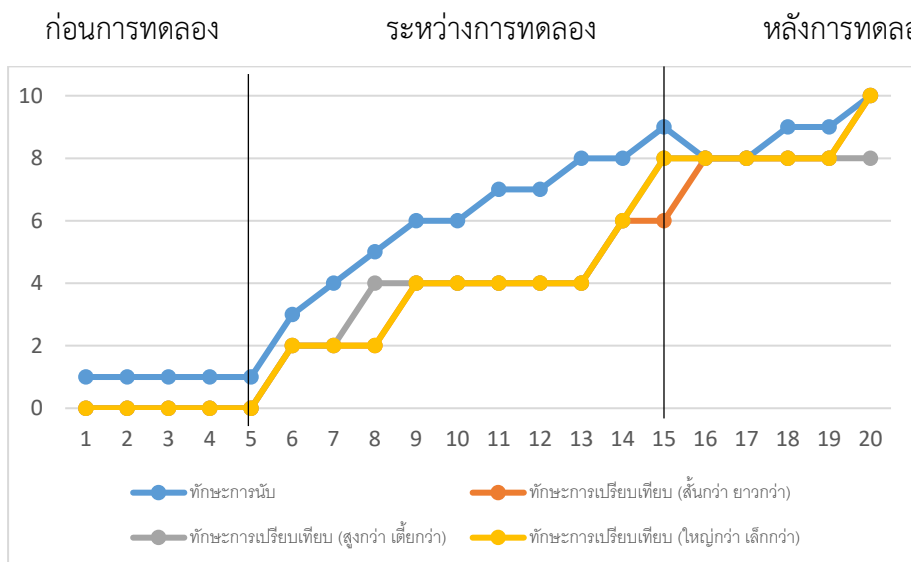
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ด้วยการเล่านิทาน จำนวน 3 คน ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการสำรวจและศึกษาสภาพปัญหา การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเล่านิทาน ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว (Single Subject Design) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ A1 ระยะเสถียร B ระยะทดลอง A2 ระยะหลังการทดลอง

ภาพที่ 1 กราฟแสดงคะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทาน คนที่ 1 ทดลองทั้ง 3 ระยะ

จากภาพที่ 1 แสดงคะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นในระยะระหว่างการทดลองและระยะหลังการทดลอง ของคนที่ 1 จากกราฟจะพบว่า กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 ระยะเส้นฐาน (A1) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 2 คะแนน ระยะระหว่างการทดลอง (B) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 19.10 คะแนน ระยะหลังการทดลอง (A2) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 31.00 คะแนน

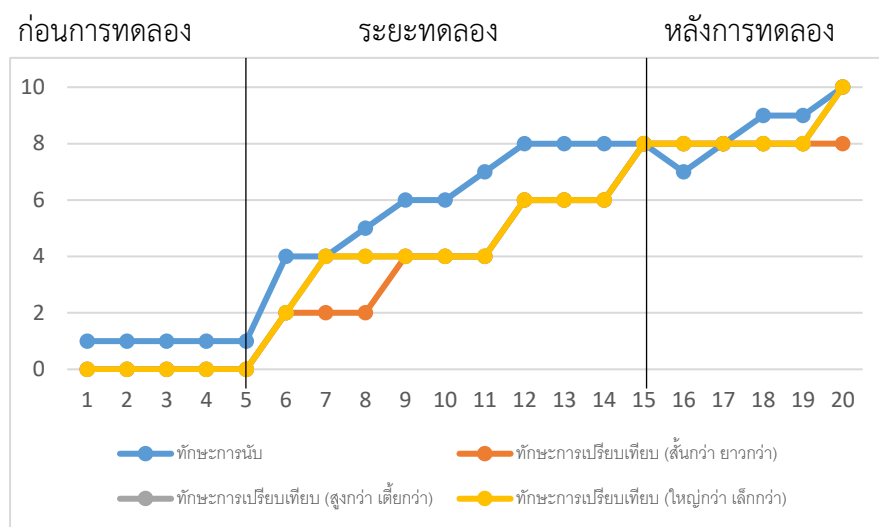
ภาพที่ 2 กราฟแสดงคะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทาน คนที่ 2 ทดลอง ทั้ง 3 ระยะ

จากภาพที่ 2 แสดงคะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นในระยะระหว่างการทดลองและระยะหลังการทดลอง ของคนที่ 2 จากกราฟจะพบว่า กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 ระยะเส้นฐาน (A1) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 1 คะแนน ระยะระหว่างการทดลอง (B) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์

ค่าเฉลี่ย 18.30 คะแนน ระยะหลังการทดลอง (A2) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 33.60 คะแนน

ภาพที่ 3 กราฟแสดงคะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทาน คนที่ 3 ทดลองทั้ง 3 ระยะ

จากภาพที่ 3 แสดงคะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นในระยะระหว่างการทดลองและระยะหลังการทดลอง ของคนที่ 3 จากกราฟจะพบว่า กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 ระยะเส้นฐาน (A1) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 1 คะแนน ระยะระหว่างการทดลอง (B) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 20.40 คะแนน ระยะหลังการทดลอง (A2) คะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ค่าเฉลี่ย 33.40 คะแนน

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่านิทานสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับก่อนขั้นประถมศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว (Single Subject Design) แบบ ABA ระยะเส้นฐาน 1 สัปดาห์ 5 ครั้ง ระยะทดลอง 2 สัปดาห์ 10 ครั้ง หลังการทดลอง 5 ครั้ง รวมใช้ระยะเวลาในการทดลอง 20 ครั้ง พบว่าหลังการทดลองผู้เรียนคนที่ 1 2 และ 3 มีคะแนนความพร้อมทางคณิตศาสตร์ ในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.33 คะแนน ระยะระหว่างการทดลอง (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.27 คะแนน ระยะหลังการทดลอง (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.67 คะแนน จะเห็นว่าคะแนนความทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นในระยะการทดลองและหลังการทดลอง ซึ่งในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยมากกว่าระยะการทดลอง อาจเนื่องมาจากการผู้วิจัยได้ศึกษาเทคนิค ลักษณะโครงสร้างของนิทาน องค์ประกอบของนิทาน ที่ต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการเล่านิทาน แก่นเรื่องของนิทานเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ง่าย ชัดเจน ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ผู้ฟังสามารถรู้ได้ทันทีว่านิทาน

เรื่องนั้น ๆ มีอะไรเป็นแก่นเรื่อง รวมถึงเนื้อเรื่องกระชับเข้าใจง่ายไม่ยืดเยื้อ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบนิทานของ กมลวรรณ สุคะโต (2561) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้รูปแบบการเล่านิทานที่หลากหลายผสมผสานกันไป เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นในการฟังและคิดภาพตามตลอดเวลา อาจใช้รูปแบบเล่าปากเปล่า โดยมีอุปกรณ์เสริมคือ ท่าทาง มือ แขน ขา น้ำเสียง สายตา ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยเล่าด้วยเสียงดังชัดเจน เป็นประโยคสั้น ๆ ได้ใจความ ไม่เว้นจังหวะการเล่านิทานนาน การใช้ น้ำเสียง สีหน้า ท่าทางแสดงให้สอดคล้องกับลักษณะของตัวละครและ ไม่พูด เนิย ๆ เรื่อย ๆ เพราะจะทำให้เด็กขาดความตื่นเต้น เล่านิทานโดยใช้ภาพประกอบ ซึ่งภาพดังกล่าวนี้มักเป็นแผ่นภาพขนาดใหญ่และมีตัวละครสำคัญเป็นภาพหลัก ซึ่งสอดคล้องกับเทคนิคการเล่านิทานของ บวร งามศิริอุดม (2554) และการใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเชิงเดี่ยว เป็นการทดลองที่ทำซ้ำ ๆ สอนซ้ำ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Goodwin (1995) ที่ได้กล่าวว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการทดลองในทางพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งมีใช้มานานก่อนการทดลองรายกลุ่ม เป็นการวิจัยกับตัวอย่างรายเดี่ยวและทำซ้ำ ๆ หลายครั้งมากกว่าจะทำการทดลองเป็นกลุ่ม เพราะการทดลองรายกลุ่มนั้นจะใช้เวลาน้อยกว่า แต่ต้องพึงพาสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

จะเห็นว่าหลังได้รับการสอนด้วยแผนที่ใช้นิทานประกอบการสอน ผู้เรียนที่ทำการศึกษาทั้ง 3 คน มีคะแนนความสามารถทักษะทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. นิทานกับเด็ก เนื่องจากโดยธรรมชาติของเด็กส่วนใหญ่ชอบฟังนิทาน เนื่องจากนิทานทำให้เกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้ อยากเห็น ส่งเสริมความคิด ความเข้าใจ และการรับรู้ของเด็ก (วิลโล มาสจรัส, 2545) ซึ่งนิทานเป็นสิ่งที่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาชอบเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จึงทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี สามารถจดจำได้ดี ครูจึงได้สอดแทรกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการลงในเนื้อหาของนิทาน ทำให้ผู้เรียนจำจำได้ดี สามารถเชื่อมโยงไปสู่การเกิดทักษะที่ต้องการได้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนทั้ง 3 คน เกิดทักษะทางคณิตศาสตร์ด้านการนับตัวเลข และการเปรียบเทียบ จึงสอดแทรกเนื้อหาทักษะคณิตศาสตร์ดังกล่าวลงในนิทาน ทำให้ผู้เรียนทั้ง 3 คน รับเนื้อหาความรู้ทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยที่ผู้วิจัยไม่ต้องบังคับให้ผู้เรียนเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ไม่เครียด ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาทางสติปัญญาของผู้เรียนทั้ง 3 คน เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา ช่องาม (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานและวรรณกรรม ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบกิจกรรมโดยใช้นิทานและวรรณกรรม มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยรวมและจำแนกรายทักษะมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นและอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษกร จันทรคลัง และสมทรง สิทธิ (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ พบว่า ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่านิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ มีค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 14.69 จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.61 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาความสามารถในรายด้านของนักเรียนพบว่า ด้านการเรียงลำดับ มีค่ามากที่สุด โดยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 คิดเป็นร้อยละ 70.82 รองลงมา

ด้านการรู้ค่าจำนวน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 คิดเป็นร้อยละ 72.92 และต่ำสุดคือด้านเปรียบเทียบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 คิดเป็นร้อยละ 70.83

2. ลักษณะและเนื้อหาของนิทานที่ใช้ในการเล่านิทาน ผู้วิจัยได้เลือกและสร้างนิทานที่มีเนื้อหาสาระในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ 3 ด้าน คือ ด้านการนับตัวเลขและด้านการเปรียบเทียบ ประกอบด้วย 6 เรื่อง ได้แก่ ผีน้อยกับน้ำหวาน โฉมงามกับแม่มก๊อ ใจดีกับสตอเบอรี่ ผู้พิทักษ์กะเนน้อย ยีราฟ และช่างก้านกล้วยกับกระต่ายตื้อ ผู้วิจัยได้คัดเลือกและเขียนนิทานโดยคำนึงเนื้อหาที่สั้น ๆ กะทัดรัดเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน โดยดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง ใช้ถ้อยคำคล้องจอง และมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งสอดคล้องกับ วันดี ภูสุวรรณ (2559) ที่ได้กล่าวถึงหลักในการเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟังนั้น ควรจำคำนึงถึงความเหมาะสมของวัย ความสนใจของเด็ก เป็นเรื่องราวที่ง่ายไม่ซับซ้อน เด็กสามารถเรียนรู้จากสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็ก เนื้อหาเวลาควรพอเหมาะพอดีไม่สั้นหรือยาวเกินไป เนื้อหามีความสนุกสนาน ภาพที่ใช้ประกอบควรมีสีสันสวยงาม มีตัวละครไม่มาก ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสสร เจนเชี่ยวชาญ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ซึ่งมีการพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีความสร้างสรรค์ เข้าใจง่าย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

3. แผนการสอนที่ใช้นิทานประกอบ ในศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนที่ใช้นิทานประกอบจำนวน 6 แผน ซึ่งเป็นแผนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ 2 ด้าน คือ ด้านการนับจำนวนตัวเลขและด้านการเปรียบเทียบ หลังการใช้แผนการสอนที่ใช้นิทานประกอบผู้เรียนทั้ง 3 คน มีความสามารถทักษะทางคณิตศาสตร์ ด้านการนับตัวเลขเพิ่มขึ้นในระหว่างทดลองและหลังทดลอง ความสามารถทักษะทางคณิตศาสตร์ ด้านการเปรียบเทียบมีทักษะเพิ่มขึ้นในขั้นทดลองและหลังการทดลอง อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนที่มีเนื้อหาในการส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ 2 ด้าน คือ ด้านการนับตัวเลข และการเปรียบเทียบ โดยใช้สื่อเป็นหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ทั้ง 2 ด้าน และเมื่อเล่านิทานจบผู้วิจัยยังให้ผู้เรียนทั้ง 3 ทำกิจกรรมที่ใช้สื่อของจริง จึงทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะทางคณิตศาสตร์ทั้ง 2 ด้านที่สอดคล้องกับเนื้อหาในการเล่านิทาน และในระหว่างการเล่านิทานผู้วิจัยได้ใช้คำถามในการถามผู้เรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนทั้ง 3 คนได้คิด และตอบคำถามเกี่ยวกับการนับตัวเลข และการเปรียบเทียบ ทำให้ผู้เรียนทั้ง 3 คนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และจากการกระทำซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการเชาว์ปัญญาของเพียเจต์ มะยุรา พิมพ์มหา (2555) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวอย่างอิสระตามความต้องการของเด็ก เรียนรู้ผ่านการเล่น เกิดการเรียนรู้ด้วยความสุข

4. ตัวผู้เรียน การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียนด้วย ซึ่งถ้าผู้เรียนให้ความสนใจจะทำให้เกิดสมาธิ และเมื่อเด็กมีสมาธิ เด็กก็จะเปิดรับสิ่งต่าง ๆ ได้ดี การนำนิทานมาใช้ประกอบในการสอนนั้น เป็นวิธีการสอนที่ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้น และช่วยสร้างสมาธิของเด็กให้ยาวนานขึ้น อีกทั้งยังทำให้เด็กเรียนรู้สนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่ซ้ำซาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนคณิตศาสตร์ของ สุนทรี

สมคำ (2553) ที่กล่าวว่า หลักการสอนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ต้องเน้นเด็กเป็นสำคัญ ครูต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้และสามารถบูรณาการให้เข้ากับกิจกรรมอื่น ๆ ได้และเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งจากการศึกษาผู้เรียนทั้ง 3 คนให้ความสนใจในการเรียนมากขึ้น และให้ความร่วมมือในการเรียน การทำกิจกรรม มีความกระตือรือร้นในการเรียน การทำกิจกรรมเป็นอย่างดี จากการที่ผู้วิจัยสังเกตพบว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนที่ใช้นิทานประกอบ ผู้เรียนคนที่ 2 และ 3 จะมีสมาธิในการฟังมากกว่าผู้เรียนคนที่ 1 เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของเด็กที่ยังอยู่นิ่งไม่ได้ ยังสนใจสิ่งรอบข้าง ผู้วิจัยต้องให้ความสนใจ กระตุ้นเตือน โดยใช้การถาม และการเรียกชื่อมากกว่าผู้เรียนคนที่ 2 และ 3

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การเล่านิทานควรคำนึงถึงระยะเวลาในการเล่านิทานให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.2 นิทาน 1 เรื่อง สามารถส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะคณิตศาสตร์ที่ต้องการได้หลายทักษะซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของครูผู้สอนในการที่จะดัดแปลงนิทานให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่ต้องการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในด้านการนับตัวเลขควรเพิ่มตัวเลขให้มากกว่า 10

2.2 ควรจัดจำนวนครั้งของสอนหรือจัดกิจกรรมที่มีเนื้อหายาก ๆ ให้มีจำนวนครั้งในการสอนมากขึ้น

2.3 นิทานที่นำไปใช้ในการสอนควรมีความหลากหลายเรื่อง

2.4 ในการสอนหรือจัดกิจกรรมครูควรมีการใช้ภาพประกอบการสอน เป็นสัญลักษณ์ของตัวเลขและรูปอื่น ๆ เช่น เลข 5 อาจจะเป็นรูปผีเสื้อ 5 ตัว

2.5 นำเทคนิคการเล่านิทานไปประยุกต์ใช้กับการเพิ่มทักษะในด้านอื่น ๆ ของผู้เรียนได้

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ สุคะโต. (2561) การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาสติปัญญาด้านการฟังและการพูดภาษาไทยของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ด้วยการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

ชนิษฐา บุนนาค. (2565). ทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์. <https://www.youngciety.com/article/journal/kindergarten-math.html>

- ดวงใจ ทัดมาลา. (2559). การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทาน [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เนตรนภา ช่องงาม. (2560). การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานและวรรณกรรม [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- บวร งามศิริอุดม. (2554). การเล่นนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย. http://kanokarpa-ec.blogspot.com/2011/01/blog-post_3469.html
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). โรงพิมพ์สุวิริยาสาน.
- บุษกร จันทรคลัง และสมทรง สิทธิ. (2566) การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการเล่นนิทานร่วมกับสื่อธรรมชาติ. ม.ป.ท.
- ประภัสสร เจนเขียวชาญ. (2565). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเล่นนิทาน เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3. ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน), มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ประภัสสร บรรวณ และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2564). การพัฒนาความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการแสดงประกอบการเล่นนิทาน. วารสารวิชาการและการวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 11(1), 194-206.
- ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2553). การออกแบบการวิจัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มะยุรา พิมพ์มหา. (2555). การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนสำราญสมสนุก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พรชัย ผาติธสง. (2560). การพัฒนาหลักสูตร. โฟโต้บุ๊กดอทเน็ต.
- วันดี ภูสุวรรณ. (2559). การพัฒนาทักษะพื้นฐานคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเจริญวัย จังหวัดสมุทรปราการโดยใช้กิจกรรมการเล่นนิทานประกอบภาพ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วิไล มาศจรัส. (2545). เทคนิคการเขียน การเล่นนิทานสำหรับเด็ก. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มิติใหม่.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด. (2564). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด.
- สุพัตรา สุขงามเจริญ. (2555). การใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดชุมพลคีรี [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สุนทรี สมคำ. (2553). การพัฒนาชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การจัดประเภท” ระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กองทุนวิจัยสำหรับอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

Goodwin, C. (1995). Co-constructing Meaning in Conversations with an Aphasic Man. *Research on Language and Social Interaction*, 28(3): 233–260.

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ
ห้องเรียนกลับด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้
The Development of Performance Skills on Standard Classical Thai Dance by
Using Video together with Flipped Classroom for
Prathomsuksa 5 Students, Baanrimtai School

กิตติยา จารุงินดา¹ วีระศักดิ์ ชมภูคำ²
Kittiya Jarujinda¹ Weerasak Chomphucome²

(วันรับบทความ 9 พฤศจิกายน 2566, วันแก้ไขบทความ 11 ธันวาคม 2566, วันตอบรับบทความ 14 ธันวาคม 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้และ 2) ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐานหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 25 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน 2) แบบประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน 3) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐานแบบรูบริค สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐาน มีรายประเมินได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 5 ชุด แต่ละชุดมีค่าเฉลี่ยรวมมากกว่า 4.8 และทุกชุดมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 0.5 2) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐานหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมการปฏิบัติรำวงมาตรฐานของนักเรียนในแต่ละทักษะอยู่ในระดับดีมาก 4 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการปฏิบัติท่าเอียงศีรษะและลำตัว ($\bar{X}$ = 41.20, S.D. = 0.96) 2) ทักษะการปฏิบัติท่ามือ ($\bar{X}$ = 40.28, S.D. = 1.34) 3) ทักษะการ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, b2.kittiya@gmail.com

Master of Education Student, Curriculum and Instruction Program, North-Chiang Mai University.

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะสังคมและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, weerasak65@gmail.com

Associate Professor, Ph.D., Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Social and Liberal Arts, North-Chiang Mai University.

ปฏิบัติท่าเอียงศีรษะ ลำตัวและมือ ($\bar{X} = 40.56$, S.D.= 1.33) (4) ทักษะการปฏิบัติท่ารวมศีรษะจรดเท้า ($\bar{X} = 40.96$, S.D.= 1.02) และ อยู่ในระดับดี 1 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการปฏิบัติท่าเท้า ($\bar{X} = 39.64$, S.D.= 1.63) โดยทุกทักษะทำร่างมาตรฐานมีค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ: ทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน สื่อวีดิทัศน์ ห้องเรียนกลับด้าน

Abstract

The objectives of this research were 1) to create and evaluate the suitability of video media together with flipped classroom for developing performance skills on standard classical Thai dance for Prathom Suksa 5 students at Baanrimtai School 2) to study the development of performance skills on standard classical Thai dance after using a video together with flipped classroom for Prathom Suksa 5 Students at Baanrimtai School. This research was an action research. The sample were selected by purposive sampling of 25 students Prathom Suksa 5 in the second semester of 2022 academic year. The research instruments were 1) video together with flipped classroom 2) the suitability assessment form of video together with flipped classroom 3) the scoring rubric assessment form for standard dance practice. The statistics analysis method were mean and standard deviation.

The results of the research showed that 1) the suitability of video media together with flipped classroom for developing standard dance practice skills received positive evaluation including content, learning activities, learning materials, measurement and evaluation, and format of video media with flipped classroom. Each of the five sets had an average score exceeding 4.8, with a standard deviation of not more than 0.5 2) The average score of students was rated as very good in 4 skills as follow: (1) Head and body tilt skill ($\bar{x}$ = 41.20, S.D. = 0.96) (2) Hand movement Skills ($\bar{x}$ = 40.28, S.D. = 1.34) (3) Head, body and hand tilt skills ($\bar{x}$ = 40.56, S.D. = 1.33) (4) Head-to-toe skills ($\bar{x}$ = 40.96, S.D. = 1.02) and the average scores was rated as good level in 1 skill which was Foot skills ($\bar{x}$ = 39.64, S.D. = 1.63). All standard dance skills have a similar mean and standard deviation.

Keywords: Performance Skills on Standard Classical Thai Dance, Video, Flipped Classroom

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 แสดงถึงเจตนารมณ์ในการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น โดยเฉพาะในมาตราที่ 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) และกระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2566-2580) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ มุ่งส่งเสริมการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานสากลมีทักษะจำเป็นศตวรรษที่ 21 ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมของไทย (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2566-2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม, 2566) ซึ่งมีอยู่หลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระวิชาศิลปะ (นาฏศิลป์) ที่ได้กำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และรักความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ร่างมาตรฐาน คือ นาฏกรรมรูปแบบหนึ่งที่เป็นเครื่องมือสื่อสารของผู้นำตามนโยบาย จอมพล ป.พิบูลสงคราม เพื่อแสดงความเป็นชาติที่มีอารยธรรมสู่สากล เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ (มณีนวาศินารมณ, 2565) ราโตนหรือร่างมาตรฐานถูกขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติด้านศิลปการแสดงในปี พ.ศ.2557 แสดงให้เห็นว่าร่างมาตรฐานมีคุณค่าและความสำคัญ บ่งบอกถึงวิถีชีวิตอัตลักษณ์ ขนบธรรมเนียม การเปลี่ยนแปลงของประเทศ ผ่านเนื้อเพลงดนตรีและการแต่งกาย โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2557) กระทรวงศึกษาธิการมองเห็นความสำคัญของร่างมาตรฐาน โดยได้นำเนื้อหาบรรจุลงในหนังสือเรียนศิลปะ(วิชานาฏศิลป์) ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และกระทรวงศึกษาธิการยังมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนการแสดงร่างมาตรฐาน โดยกำหนดให้ใช้เป็นการแสดงในการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนอีกด้วย ร่างมาตรฐานมีทั้งหมด 10 เพลง ในการเรียนร่างมาตรฐาน แต่ละช่วงชั้นจะได้เรียนเพลงที่แตกต่างกันเรียงเนื้อหาจากเพลงง่ายไปจนเพลงที่มีการปฏิบัติทำรำที่ซับซ้อนขึ้น โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ได้เรียนร่างมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย ในรายวิชานาฏศิลป์ของปีการศึกษา 2565

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนทั่วไป พบว่า ครูผู้สอนในวิชานาฏศิลป์จะเน้นการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้และจดจำ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนในรายวิชานาฏศิลป์ เรื่อง ร่างมาตรฐาน ในอดีตผู้สอนได้พยายามจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความหลากหลายทั้งในเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ล้วนแล้วแต่เป็นการสอนแบบดั้งเดิม ด้วยร่างมาตรฐานมีการเรียนเชิงปฏิบัติ ทำให้มีปัญหาในกลุ่มนักเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้ ไม่กล้าถามผู้สอนหรือเพื่อน หรือทำได้ก็ต่อเมื่อมีครูและเพื่อนสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง แต่ก็ไม่สามารถปฏิบัติด้วยตัวเองได้ถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนปฏิบัติทำรำไม่ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาวิธีการสอนที่จะกระตุ้นผู้เรียนในการและสอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงพบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะให้ความสนใจทางด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับ พิมพ์พรภัส ลักษณะวิเชียร

และคณะ (2562) ที่กล่าวว่า นาฏศิลป์ไทยก็เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่จะต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การสอนมีระยะเวลาอันจำกัดครูนาฏศิลป์จึงไม่สามารถถ่ายทอดวิชาให้ชนิดตัวต่อตัวแบบโบราณได้ การเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเหมาะกับการตอบสนองการเรียนการสอนเพราะมีเทคโนโลยีมากมายที่ทำให้ปัจจุบันเป็นยุคไร้พรมแดน การสร้างสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษามีความสำคัญกับการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนต้องผลิตสื่อวีดิทัศน์คำนึงถึงเนื้อหาในสื่อว่ามีความถูกต้องและผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ของการเรียนเสมอ และ สอดคล้องกับ รุสนี กาแมแล (2564) ได้กล่าวถึงการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา 4 ประการดังนี้ คือ Why (ผลิตรายการทำไม) Who (เพื่อใคร) What (ผลิตเรื่องอะไร) How (รูปแบบอย่างไร) การเตรียมการผลิตวางแผน ขั้นตอนการผลิต สร้างเพื่ออะไร ขอบเขตเนื้อหา และเทคนิคการนำเสนอ และระยะเวลา โดยวีดิทัศน์ในการศึกษามีรายละเอียดความถูกต้องน่าเชื่อถือ และคุณภาพสื่อตรงตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งเอาไว้

ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เพื่อที่จะช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำร่างมาตรฐานเพลงคันทอนหงายในชั้นเรียนได้จำนวน 25 คน นักเรียนจำนวนนี้จะได้ศึกษาและทบทวน ทีละขั้นตอน ผ่านสื่อออนไลน์ในส่วนที่ไม่เข้าใจได้บ่อย ๆ ได้รับการชี้แนะ ปรับปรุงจากผู้สอนในห้องเรียน จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติร่างมาตรฐานนั้นได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์โดยใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐานหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย และบทความต่างๆ โดยเรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวกับดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. หลักการของสื่อวีดิทัศน์

ส่วนเทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สสวท. (2562) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตรายการวีดิทัศน์ไว้ ในคู่มือปฏิบัติงานการผลิตวีดิทัศน์ไว้ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการผลิต (Pre-production) สำรวจความต้องการและวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดเรื่อง วางแผนการผลิต/ถ่ายทำ องค์ประกอบที่สำคัญของการวางแผนการผลิต/ถ่ายทำ กลุ่มเป้าหมาย/เรื่อง วัตถุประสงค์เพื่ออะไร ขอบเขตเนื้อหา เทคนิคการนำเสนอน่าสนใจ เวลา /ความยาว ถ่ายทำที่ไหนโรงเรียน /สถานี่โทรทัศน์ ต้องวางแผนให้ชัดเจน 2) ขั้นการผลิต (Production) 3) ขั้นหลังการผลิต (Post-production) ตัดต่อภาพและเสียง ลำดับให้เป็นเรื่องราวตามบทวีดิทัศน์ ให้มีความเหมาะสม 4) ขั้นตรวจสอบคุณภาพ หรือประเมินผล (Evaluation)

ตรวจสอบคุณภาพของสื่อให้มีความถูกต้อง ประเมินผลสื่อ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวนหนึ่ง แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงก่อนนำไปเผยแพร่

รูสนี กาแมแล (2564) ได้กล่าวถึงการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา 4 ประการดังนี้ คือ Why (ผลิตรายการทำไม) Who (เพื่อใคร) What (ผลิตเรื่องอะไร) How (รูปแบบอย่างไร)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับหลักการของสื่อวีดิทัศน์สรุปว่า สื่อวีดิทัศน์มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เมื่อสร้างสื่อการสอนต้องคำนึงถึงการสร้างสื่อ 4 ประการ มีการวางแผนการสร้างสื่อเสมอ โดยสื่อวีดิทัศน์สามารถนำไปใช้สอนทั้งแบบทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ใช้สอนเสริม โดยการดูและศึกษาซ้ำๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ห้องเรียนกลับด้าน

James Bellanca และ Ron Brandt (2010) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาคือนวัตกรรมที่สำคัญต่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 นวัตกรรมที่ทำให้เห็นภาพ นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งการใช้เทคโนโลยีห้องเรียนกลับด้านมาช่วยจะได้ผลดีกว่าสอนแบบบรรยายด้วยการสื่อสารแบบเดิม และการออกแบบนวัตกรรมที่ใช้ในโรงเรียนข้อควรระวังไม่ควรมีราคาที่แพง ควรเป็นนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบในการบริหารการเรียนรู้ของตนเอง และได้ทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน

Jonathan Bergmann and Aron Sams (2012) ได้กล่าวในหนังสือ Flip Your Classroom : Reach Every Student in Every Class Every Day สรุปเนื้อหาได้ว่าต้นกำเนิดของห้องเรียนกลับด้านมาจากครู 2 คนผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ค้นพบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่พบปัญหานักเรียนขาดเรียนและตามบทเรียนไม่ทัน จึงแก้ไขปัญหาโดยการบันทึกวิดีโอการสอนเอาไว้ให้นักเรียนได้ทบทวนบทเรียน โดยการทำสื่อวิดีโอของพวกเขาไม่ยาวเกิน และต้องมีการเผื่อเวลาให้ผู้เรียนได้ศึกษา ทบทวนด้วยตัวเอง นำเสียงต้องดึงดูด ดึงดูดหัวข้อศึกษาจากเรื่องที่นักเรียนมักจะประสบปัญหาในวิชาที่สอนครูต้องทำให้เนื้อหาเข้าใจง่ายกว่าปกติโดยการศึกษาวิธีต่างๆ และเนื้อหาต้องไม่ดูเครียด ต้องมีตัวอย่างให้เห็นชัดเจน และควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาที่จะเผยแพร่ด้วย เมื่อใช้ห้องเรียนกลับด้านจะพบว่าเรามีเวลาในห้องเรียนเพิ่มขึ้นในการเพิ่มเติมและให้คำแนะนำรวมถึงทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน

อภัสรา ไชยจิตร และ ณมน จิรังสุวรรณ (2558) Flipped Classroom เกิดจากครูชาวอเมริกา Jonathan Bergmann และ Aaron Sams ห้องเรียนกลับด้านก็คือกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเปลี่ยนจากการเน้นบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวเป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนและจะบรรยายเนื้อหาในช่องทางอื่น ๆ แทน เช่น วิดีโอ หรือสื่อการสอนอื่น ๆ

พิมพ์พรลภัส ลักษณะวิเชียร และคณะ (2562) กล่าวโดยสรุปได้ว่า วิชานาฏศิลป์ไทยเปิดสอนอยู่ในทุกระดับ ส่วนมากเป็นวิธีการแบบบรรยายถ่ายทอด และด้วยเวลาอันจำกัดครูนาฏศิลป์จึงไม่สามารถถ่ายทอดได้ทันเวลาแบบตัวต่อตัวเหมือนในอดีต ผู้สอนต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นห้องเรียนกลับด้านเป็นการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับปัจจุบัน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับห้องเรียนกลับด้าน สรุปได้ว่าห้องเรียนกลับด้านคือ กระบวนการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองผ่านสื่อที่ครูสร้างขึ้น การสร้างนวัตกรรม หรือกิจกรรมต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผู้เรียนใช้เวลาศึกษาน้อย สามารถที่จะทบทวนได้หลายครั้งจนกว่าจะเข้าใจ มีการสอนที่เชื่อมโยงโลกเทคโนโลยีกับห้องเรียนของผู้สอน เป็นอย่างดี ดังนั้นห้องเรียนกลับด้านถ้านำมาประยุกต์ใช้ในการสอนนาฏศิลป์ไทยได้ จะทำให้วิชานาฏศิลป์ไทย ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนได้หลากหลายขึ้นเท่าทันยุคสมัย

3. การปฏิบัติทำร่างมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย

สำนักงานสภาคีต (2562) กล่าวว่า ร่างมาตรฐานเป็นการรำคู่ ในลักษณะรูปแบบการแสดงหมู่ แสดงเป็นคู่ชาย-หญิง จำนวน 4 หรือ 5 คู่ซึ่งมีท่ารำขึ้นจากท่ารำมาตรฐาน ความงามของการรำอยู่ที่กระบวน ท่ารำที่มีเอกลักษณ์ ในเพลงคืนเดือนหงาย ใช้ท่ารำสอดสร้อยมาลาแปลง รวมทั้งรูปแบบการแสดงในลักษณะ การแปลแฉะเป็นวงกลม (แบบทวนเข็มนาฬิกา)

ทรูปลูกปัญญา (2564) การฝึกปฏิบัติท่ารำในเพลงคืนเดือนหงาย ใช้ท่ารำสอดสร้อยมาลาแปลง ซึ่งคล้ายกับท่าสอดสร้อยมาลา แตกต่างกันคือท่านี้จะง่ายกว่าเพราะไม่ได้เปลี่ยนสอดมือ แต่จะเดินมือวิธีการ ปฏิบัติตั้งวงและค่อย ๆ เดินมือช้า ๆ มาแทนที่มืออีกด้านนี้ ทำสลับไปมา ต่อไปเมื่อได้มือแล้วจะเป็นส่วนเท้า โดยวางส้นเท้าหลังและเปิดส้นเท้า โดยทิ้งน้ำหนักมาข้างหลังทำสลับไปมา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย สรุปได้ว่า ร่างมาตรฐานเป็นการรำคู่ชายและหญิง ใช้ท่ารำสอดสร้อยมาลาแปลง และส่วนเท้าจะมีการปฏิบัติท่าเท้า โดย การวางส้นเท้าและการเปิดส้นเท้าสลับไปมาซ้ายและขวา การแสดงในลักษณะผู้หญิงจะรำด้านหน้าผู้ชาย ทั้งคู่ ร่ายรำเป็นวงกลม (แบบทวนเข็มนาฬิกา)

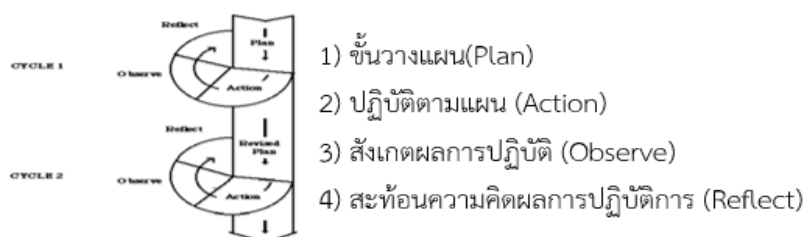
4. การประเมินทักษะปฏิบัติ

สร้อยัญญา จันทรชูสกุลและพินดา วราสุนันท์ (2563) ได้กล่าวเกี่ยวกับการประเมินทักษะการ ปฏิบัติว่า การประเมินทักษะการปฏิบัติเป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในเนื้อหา มา ประยุกต์ใช้ ผ่านการแสดงความสามารถ ทักษะ หรือสมรรถนะ ในการสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการทำงาน ผลงาน โดยใช้การสังเกตและการตัดสินที่อิงตามเกณฑ์ (Criteria) หรือเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเพื่อประเมินคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะปฏิบัติ สรุปได้ว่า การประเมินทักษะปฏิบัติ สร้างขึ้นมาเพื่อใช้วัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จะสามารถทำได้หลายแบบจะประเมินทักษะหรือประเมินผลงาน ก็ได้ โดยใช้แบบประเมินต่างๆ เช่น แบบทดสอบมาตรฐาน หรือแบบประเมินที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งในการวัดประเมิน ทักษะการปฏิบัติในงานวิจัยนี้จะใช้การวัดแบบประเมินการปฏิบัติที่ครูเป็นผู้สังเกต กำหนดเกณฑ์แบบรูบริกและ กำหนดคะแนนและเกณฑ์การปฏิบัติอย่างละเอียด

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้หลักการของ Kemmis's model ตามขั้นตอนดังภาพ (อ้างอิงใน พิษณุสินี ชมภูคำ, 2565) ประกอบด้วย

ภาพที่ 1 หลักการของ Kemmis's model (Plan)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านริมใต้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 156 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีผลการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานไม่ผ่านเกณฑ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) สื่่วิตทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน 2) แบบประเมินความเหมาะสมของสื่่วิตทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน และ 3) แบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่่วิตทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ได้ดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 ออกแบบการสร้างสื่่วิตทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน
 - 1.3 จัดทำสื่่วิตทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ชุดที่ 1 เรื่อง การปฏิบัติการเอียงศีรษะและลำตัว ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติท่ามือ ชุดที่ 3 เรื่อง เอียงศีรษะ ลำตัว ท่ามือชุดที่ 4 เรื่อง ท่าเท้า และ ชุดที่ 5 เรื่อง ท่ารวมศีรษะจรดเท้า
 - 1.4 นำเอาสื่่วิตทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับจำนวน 5 เรื่อง ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
 - 1.5 หาประสิทธิภาพโดยการประเมินความเหมาะสมของสื่่วิตทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ได้ ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมรวม 5 ด้าน ดังนี้ ชุดที่ 1 $\bar{X}=4.92$ ชุดที่ 2 $\bar{X}=4.88$ ชุดที่ 3 $\bar{X}=4.84$ ชุดที่ 4 $\bar{X}=4.89$ ชุดที่ 5 $\bar{X}=4.85$
 - 1.6 ปรับปรุงสื่่วิตทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ให้ถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำสื่่วิตทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ที่สมบูรณ์จำนวน 5 ชุด

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลด้านแบบวัดทักษะการปฏิบัติ

2.2 สร้างแบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน
เพลงคันทอนหงาย โดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3 สร้างแบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน เพลงคันทอนหงาย สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน หลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับ
ด้าน ทั้ง 5 ชุด ๆ ละ 11 ข้อ ๆ ละ 4 คะแนน โดยการให้คะแนนตามเกณฑ์และความหมายที่กำหนด 1, 2, 3
และ 4 ตามลำดับรวมชุดละ 44 คะแนน โดยแบ่งเกณฑ์การวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานดังนี้

คะแนน 40.00 - 44.00 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานระดับดีมาก

คะแนน 30.00 - 39.99 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานระดับดี

คะแนน 20.00 - 29.99 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานระดับพอใช้

คะแนนน้อยกว่า 19.99 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานระดับปรับปรุง

2.4 นำเอาแบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานทั้ง 5 ชุด ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการ
ค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานทั้ง 5 ชุด ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน
ประเมินเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดกับจุดประสงค์การ
เรียนรู้ได้ค่า IOC ของแบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานทุกรายการประเมินเท่ากับ 1.00 ซึ่งถือว่าผ่าน
เกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้

2.6 จัดพิมพ์แบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานฉบับสมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้วัด
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ทั้ง 5 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน สำหรับเป็นแนวทางในการนำเอาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ
ห้องเรียนกลับด้าน ทั้ง 5 ชุด ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวมีการวัดหลัง
การใช้นวัตกรรม

2. จัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ทั้ง 5 ชุด ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 10
ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ตำบลริมใต้ อำเภอ
แม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 25 คน

3. ดำเนินการสังเกตและวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานเพลงคันทอนหงายของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน หลังการใช้สื่อ
วีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านแต่ละชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลของการสร้างสื่อวีดิทัศน์ 5 ขั้นตอน ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน	เนื้อหาสาระและขั้นตอนของ สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน	จำนวนเวลา
ชุดที่ 1 เรื่อง การ ปฏิบัติการเอียง ศีรษะและลำตัว	1. ขั้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การปฏิบัติการเอียงศีรษะและลำตัว 2. ขั้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง 3. ขั้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การปฏิบัติการเอียงศีรษะและลำตัว ในส่วนที่ไม่เข้าใจ 4. ขั้นฝึกให้ชำนาญ นักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง 5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลการปฏิบัติทักษะการปฏิบัติการเอียงศีรษะและลำตัว พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น	2 ชั่วโมง
ชุดที่ 2 เรื่อง การ ปฏิบัติท่ามือ	1. ขั้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติท่ามือ 2. ขั้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัตินักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง 3. ขั้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 2 ในส่วนที่ไม่เข้าใจ	2 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สื่อวิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน	เนื้อหาสาระและขั้นตอนของ สื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน	จำนวนเวลา
	4. ขั้นฝึกให้ชำนาญ นักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงคืนเดือนหงาย ได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง 5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 2 และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลการปฏิบัติทักษะท่ามือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น	
ชุดที่ 3 เรื่อง เอียง ศีรษะ ลำตัว และ ท่ามือ	1. ขั้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติการเอียงศีรษะ ลำตัว และท่ามือ 2. ขั้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัตินักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง 3. ขั้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 3 เรื่อง การเอียงศีรษะ ลำตัว และท่ามือ ในส่วนที่ไม่เข้าใจ 4. ขั้นฝึกให้ชำนาญ นักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง 5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 3 และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะการเอียงศีรษะ ลำตัว และท่ามือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น	2 ชั่วโมง
ชุดที่ 4 เรื่อง ท่าเท้า	1. ขั้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 4 เรื่อง ท่าเท้า 2. ขั้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัตินักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง 3. ขั้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 4 เรื่อง ท่าเท้า ในส่วนที่ไม่เข้าใจ	2 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สื่อวิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน	เนื้อหาสาระและขั้นตอนของ สื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน	จำนวนเวลา
	4. ขั้นฝึกให้ชำนาญนักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง 5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 4 และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะท่าเท้า พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น	
ชุดที่ 5 เรื่อง ท่ารวมศีรษะจรดเท้า	1. ขั้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 5 เรื่อง ท่ารวมศีรษะจรดเท้า 2. ขั้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัตินักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง 3. ขั้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 5 เรื่อง ท่ารวมศีรษะจรดเท้าในส่วนที่ไม่เข้าใจ 4. ขั้นฝึกให้ชำนาญ นักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง 5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 5 และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะท่ารวมศีรษะจรดเท้า พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น	2 ชั่วโมง

จากข้อมูลตารางที่ 1 สรุปได้ว่า การสร้างสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ มีจำนวน 5 ชุดในการจัดการเรียนรู้แต่ละชุดใช้เวลา 2 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหาสาระที่ยึดตามสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เรื่อง รำวงมาตรฐาน แต่ละชุดใช้กระบวนการปฏิบัติทักษะ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสังเกตรับรู้ 2) ขั้นทำตามแบบ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรียงลำดับจากง่ายไปยากมี 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับจังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง 3) ขั้นทำเองโดยไม่มีแบบ และ 4) ขั้นฝึกให้ชำนาญ หลังจากให้นักเรียนปฏิบัติทักษะจากการใช้สื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ทุกชุดแล้ว 5) การ

ปรับเปลี่ยนหรือสร้างปฏิบัติการ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติทักษะให้ดีขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพโดยการประเมินความเหมาะสมของชุดสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		แปลผล
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	
ชุดที่ 1 เรื่องการ ปฏิบัติการเอียงศีรษะ และลำตัว	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.90	0.12	มากที่สุด
	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	5.00	0.46	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.92	0.12	มากที่สุด
ชุดที่ 2 เรื่องการ ปฏิบัติท่ามือ	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.8	0.00	มากที่สุด
	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	4.80	0.58	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.88	0.12	มากที่สุด
ชุดที่ 3 เรื่องการ ปฏิบัติท่าศีรษะ ลำตัวและท่ามือ	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.60	0.23	มากที่สุด
	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	4.60	0.46	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.84	0.14	มากที่สุด
ชุดที่ 4 เรื่องการ ปฏิบัติท่าเท้า	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.80	0.00	มากที่สุด
	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สื่อวิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		แปลผล
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	S.D.	
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	4.67	0.58	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.89	0.12	มากที่สุด
ชุดที่ 5 เรื่องการ ปฏิบัติทำรวมศีรษะ จรดเท้า	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.8	0.00	มากที่สุด
	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	4.50	0.35	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.85	0.07	มากที่สุด

จากข้อมูลตารางที่ 2 การประเมินผลความเหมาะสมของสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน สรุปได้ว่า ในแต่ละรายการ ประเมินในสื่อวิทัศน์ร่วมกลับห้องเรียนกลับด้านทั้ง 5 ชุด ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผล ด้านรูปแบบของสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน มีค่าเฉลี่ย รวมมากกว่า 4.5 ทุกรายการประเมิน และส่วนมากมีค่า S.D. เป็น 0.00 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นใน ทิศทางเดียวกันและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในภาพรวมทั้ง 5 ด้านของ สื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน แต่ละชุดมีค่าเฉลี่ยรวมมากกว่า 4.84 และทุกชุดมีค่า S.D. ไม่เกิน 0.12 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในทิศทางเดียวกันและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ตารางที่ 3 ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานหลังการใช้ชุดสื่อวิทัศน์ร่วมกับห้องเรียน
กลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

ทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. ท่าเอียงศีรษะและลำตัว	41.20	0.96	ดีมาก
2. ท่ามือ	40.28	1.34	ดีมาก
3. ท่าเอียงศีรษะ ลำตัวและมือ	40.56	1.33	ดีมาก
4. ท่าเท้า	39.64	1.63	ดี
5. ท่าเอียงศีรษะ ลำตัว มือและเท้า	40.96	1.02	ดีมาก

จากข้อมูลตารางที่ 3 สรุปได้ว่า คะแนนเฉลี่ยผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่วมาตรฐานของนักเรียน จำนวน 25 คน หลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทักษะการปฏิบัติทำร่วมาตรฐาน ได้แก่ ทำเอียงศีรษะและลำตัว ทำมือ ทำเอียงศีรษะ ลำตัวและมือ ทำเอียงศีรษะ ลำตัว มือและเท้า มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 40.00 – 44.00 อยู่ในระดับดีมาก โดยทำเอียงศีรษะและลำตัวอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 41.20, S.D.=0.96) และทำเท้ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 39.64 (S.D.=1.63) คะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 30.00 - 33.99 อยู่ในระดับมาก ซึ่งทักษะการปฏิบัติทำร่วมาตรฐานทั้ง 5 ท่า มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.96–1.63 แสดงว่านักเรียนมีทักษะทำร่วมาตรฐานในแต่ละทักษะใกล้เคียงกัน

อภิปรายผล

ผลการสร้างวีดิทัศน์ 5 ขั้นตอน ได้แนวคิดมาจาก หนังสือ Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day กล่าวว่า การสอนแบบห้องเรียนกลับด้านแก้ไขปัญหานักเรียนที่ตามบทเรียนไม่ทัน แก้ไขปัญหาโดยการทำสื่อวีดิโอที่มีเนื้อหาไม่ยาวเกินไป ต้องทำให้เนื้อหาเข้าใจง่ายกว่าปกติ และควรมีผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาที่จะเผยแพร่ด้วย (Jonathan Bergmann & Aron Sams, 2012) ในการสร้างสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน มีลำดับเนื้อหาการปฏิบัติโดยมีการเรียงการปฏิบัติทำร่วตามหลักการบันทึกท่าที่เริ่มจากศีรษะไปจนถึงเท้า แต่ละชุดการปฏิบัติมีเนื้อหาจากง่ายไปยาก ได้แบ่งการฝึกปฏิบัติดังนี้ ฝึกปฏิบัติแบบนับจังหวะ 1-8 ฝึกปฏิบัติแบบใช้การร้องเพลงประกอบ และฝึกปฏิบัติแบบใช้เพลงประกอบ ในชุดสื่อนี้มีทั้งหมด 5 ชุดการปฏิบัติทำร่วมาตรฐาน ได้แก่ 1) ทำเอียงศีรษะและลำตัว 2) ทำมือ 3) ทำเอียงศีรษะ ลำตัวและมือ 4) ทำเท้า 5) ทำรวมศีรษะจรดเท้า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน มีคะแนนเฉลี่ยการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่วมาตรฐานของนักเรียนรายบุคคลหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ทั้งนี้เนื่องจากหลังจากที่นักเรียนปฏิบัติทักษะทำร่วมาตรฐานจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน แต่ละชุด ครูได้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติทักษะในห้องเรียนส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติทำร่วมาตรฐานที่ดีขึ้น อย่างชัดเจนหากแยกพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่วมาตรฐานหลังการใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ในแต่ละทักษะ ได้แก่

1) ทำเอียงศีรษะและลำตัว นักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีมากทั้งนี้เนื่องมาจากการปฏิบัติทำเอียงศีรษะและลำตัวมีความง่าย โดยการเรียนรู้ในห้องเรียนจะเน้นเทคนิคการจำว่า นักเรียนเอียงศีรษะด้านไหนให้กดลำตัวในด้านนั้น ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและสวยงามมากขึ้น

2) ทำมือนักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีมากทั้งนี้เนื่องมาจากในชุดสื่อมีการสาธิตการปฏิบัติท่าทำท่าสอดสร้อยมาลาแปลงโดยปฏิบัติซ้ำ ๆ ทั้งนับจังหวะ การร้องเพลง ไปจนถึงประกอบเพลง และท่าสอดสร้อยมาลาแปลงเป็นท่าพื้นฐานที่สามารถเลียนแบบได้ง่ายใช้ในร่วทั่วไป มีแค่ 2 ท่า คือท่าจับและท่าตั้งวงบน ทำให้นักเรียนสามารถจดจำท่าและปฏิบัติตามได้ง่าย

3) ทำเอียงศีรษะลำตัวและมือ นักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีมากทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนรู้การปฏิบัติที่ต่อเนื่องมาจากชุดสื่อวีดิทัศน์การปฏิบัติทำเอียงศีรษะและลำตัว และชุดสื่อวีดิทัศน์การปฏิบัติทำมือเมื่อนักเรียนทำความเข้าใจและได้ผ่านการปฏิบัติทำท่าชุดสื่อทั้ง 2 ชุดแล้ว

4) ท่าเท้า นักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีเพราะทำให้การปฏิบัติท่าเท้ามีความยากกว่าการปฏิบัติท่าท่าชุดอื่น ๆ เพราะนักเรียนจะต้องฟังจังหวะของเพลงให้ดี ชุดสื่อวีดิทัศน์การปฏิบัติท่าเท้า มีการสาธิตท่าเท้า การเคลื่อนไหวโดยการก้าวเท้า และมีจังหวะการยกเท้า วางส้นเท้า ทั้งนี้ต้องใช้การสอนควบคู่กับการสอนในห้องเรียนด้วย การก้าวเท้า และเคลื่อนที่รอบวงเป็นวงกลมทวนเข็มนาฬิกา

5) ท่ารวมศีรษะจรดเท้า นักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีมากทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้ชุดสื่อวีดิทัศน์ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ผ่านการทบทวนทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติทบทวนซ้ำ ๆ จากชุดสื่อวีดิทัศน์ทั้ง 4 ชุด และในห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารวมศีรษะจรดเท้าได้เป็นอย่างดี

ความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน กำหนดรายการประเมินให้ครอบคลุมกับการผลิตสื่อเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับ คู่มือปฏิบัติงานการผลิตวีดิทัศน์ เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สสวท. (2562) การผลิตวีดิทัศน์ในการศึกษานั้นเป็นการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อวีดิทัศน์ไปยังกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนและครูเป็นจุดมุ่งหมายหลัก ขั้นตอนการเตรียมการผลิตวางแผนวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนผลิตศึกษากลุ่มเป้าหมาย สร้างเพื่ออะไร ขอบเขตเนื้อหา และเทคนิคการนำเสนอ และระยะเวลาสถานที่ในการผลิต โดยวีดิทัศน์ในการศึกษาแต่ละแตกต่างกันที่รายละเอียดความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และคุณภาพสื่อความหมายเพื่อการเรียนรู้ หรือถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งเอาไว้

การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติร่างมาตรฐานของนักเรียนด้วยการสร้างสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ทั้ง 5 ชุด การหลังจากที่นักเรียนปฏิบัติทักษะจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน แต่ละชุด ครูจะต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติทักษะในห้องเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อภิสรา ไชยจิตร และณมน จิรังสุวรรณ (2558) ที่กล่าวว่า การสร้างสื่อหรือผลิตการสอน วีดิโอการสอน หรือเอกสารการสอน เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ที่บ้านหรือสถานที่อื่น ๆ ในเวลาที่สะดวก หากไม่เข้าใจยังสามารถกลับมาดูซ้ำได้ หลังเรียนรู้ต้องมีกระบวนการสร้างให้ผู้เรียนรู้จัดคิด วิเคราะห์ตั้งถาม สรุป แล้วนำมาใช้ในห้องเรียน ครูต้องเป็นผู้เสริม แนะนำ ไขข้อข้องใจที่จะเกิดกับผู้เรียนเพื่อให้ผ่านจุดที่เกิดปัญหาไปพร้อม ๆ กัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ต้องใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐานให้ครบถ้วนทุกลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านทักษะความสามารถอย่างแท้จริงและมีความคงทนในการเรียนรู้

1.2 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ควรมีการเพิ่มเติมการสอนร้องเพลง และให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายของเพลง ในสื่อวีดิทัศน์ เพื่อให้สื่อวีดิทัศน์มีความสมบูรณ์ในการจัดการเรียนรู้การปฏิบัติทักษะร่ายวงมาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อาจนำเอาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยในระดับชั้นอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม โดยใช้ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ ที่สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะด้านนาฏศิลป์ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.2 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อาจนำการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ไปใช้ทำวิจัยกับความสามารถด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ความสามารถในการปฏิบัติอื่น ๆ อย่างเช่น การปฏิบัตินาฏยศัพท์ และภาษาท่า

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสร้างสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่ายวงมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย ซึ่งชุดสื่อที่พบได้เท่าไปไม่ได้มีการสาธิตทำอย่างละเอียด แต่สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านนี้ ได้มีการสาธิตการปฏิบัติทำท่าที่วางเนื้อหาคำการปฏิบัติที่เรียงเนื้อหาการปฏิบัติจากง่ายไปยากและมีการอธิบายการปฏิบัติอย่างละเอียดชัดเจนเชื่อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในห้องเรียนได้ต่อเนื่องกัน และมีการสร้างเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นตามขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัยปฏิบัติการ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติร่ายวงมาตรฐานอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ชมภูคำ ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัยเรื่องนี้ และคณาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย นอร์ท-เชียงใหม่ ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2557). ประกาศกระทรวงวัฒนธรรม เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2557. https://www.ich-thailand.org/api/v1/uploads/unordered/20230404145606_06-pii-2557-cchamnwn-68-raaykaar.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. <https://www.moe.go.th>.
- ทรูปลูกปัญญาดอทคอม. (2564). ร่ายวงมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย. <https://www.truelookpanya.com/learning/detail/12747>
- พิชญ์สินี ชมภูคำ. (2565). การวิจัยหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.

- พิมพ์พรลภัส ลักษณะวิเชียร, ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์, และกิตติพงษ์ พุ่มพวง. (2562). ห้องเรียนกลับด้าน : นานาชาติศิลป์
ไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารกลุ่มมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์*, 2(2). 56–66.
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/cemt/article/view/11998>
- มณีนสา วศินารมณ. (2565). อำนาจ วัฒนธรรม : ร่างมาตรฐาน. *วารสารวิพิพัฒนศิลป์*, 2(2). 49–67.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/WIPIT/issue/view/17316>
- รุสนี กาแมแล. (2564). *สื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา*. [https://elearning.yru.ac.th/home/pluginfile.php/20788/modresource/content/2/หน่วยที่2 สื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา](https://elearning.yru.ac.th/home/pluginfile.php/20788/modresource/content/2/หน่วยที่2%20สื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา)
- สร้อยญา จันทร์ชูสกุล และพินดา วราสุนันท์. (2563). การประเมินทักษะการปฏิบัติ : จากหลักการสู่แนว
ทางการปฏิบัติ. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 26(2). 36 – 56.
- ส่วนเทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สสวท. (2562, 11 เมษายน). *คู่มือปฏิบัติงานการผลิต
ผลิตวีดิทัศน์*. [http://ita.ipst.ac.th/wp-content/uploads/sites/77/2019/06/คู่มือการผลิต
วีดิทัศน์-ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้.pdf](http://ita.ipst.ac.th/wp-content/uploads/sites/77/2019/06/คู่มือการผลิตวีดิทัศน์-ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้.pdf)
- สำนักงานสังคีต. (2562). *ร่างมาตรฐาน*. [https://www.finearts.go.th/performing/view/6954-ร่าง
มาตรฐาน](https://www.finearts.go.th/performing/view/6954-ร่างมาตรฐาน).
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2566-
2580 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม*. <http://nscr.nesdc.go.th/master-plans/>
- อภัสรา ไชยจิตร และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). Flipped Classroom : เรียนที่บ้านทำการบ้านที่โรงเรียน.
วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา, 27(94). 21-26.
- James Bellanca, & Ron Brandt. (2010). *21st Century Skills : Rethinking How Students Learn*.
[http://dspace.vnbrims.org:13000/jspui/bitstream/123456789/4209/1/21stCentury
Skills Rethinking How Students Learn.pdf](http://dspace.vnbrims.org:13000/jspui/bitstream/123456789/4209/1/21stCenturySkillsRethinkingHowStudentsLearn.pdf)
- Jonathan Bergmann, & Aron Sams. (2012). *Flip your classroom : reach every student in every
class every day. International Society for Technology in Education*.
[https://www.rcboe.org/cms/lib/ga01903614/centricity/domain/15451/flip_
your_classroom.pdf](https://www.rcboe.org/cms/lib/ga01903614/centricity/domain/15451/flip_your_classroom.pdf)

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความวารสารครุศาสตร์ ราชภัฏเชียงใหม่

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2567

ศาสตราจารย์ ดร.สมเกตุ อุทธโยธา	ข้าราชการบำนาญ
รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมี	ข้าราชการบำนาญ
รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ชมภูคำ	ข้าราชการบำนาญ
รองศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์สินี ชมภูคำ	ข้าราชการบำนาญ
รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุธาสิโนบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิพันธ์ สุขบุญพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ใจฉลาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์กร จันทราช	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิรา เครือคำอ้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิระ สมนาม	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วารสารศาสตร์ ราชภัฏเชียงใหม่

CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY EDUCATION JOURNAL

